

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 11 juni 1946 kl. 2 em.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till folkbokföringsförordning m. m., dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 12 april 1946 dagtecknad proposition, nr 255, vilken hänvisats till andra särskilda utskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) folkbokföringsförordning,
- 2) förordning om ikraftträdande av folkbokföringsförordningen samt
- 3) lag angående upphävande av 45 § andra stycket lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården.

Beträffande författningsförslagens lydelse hänvisas till utskottets hemställan.

Till utskottets behandling hava vidare överlämnats två i anledning av propositionen väckta likalydande motioner, nämligen I: 346 av herr *Gustavson m. fl.* samt II: 526 av herr *Vigelsbo m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 255 måtte besluta, att 14 § 6 mom. i folkbokföringsförordningen utformas så, att det beträffande kyrkobokföringen av personer som på försök utskrivits från sinnessjukhus skall anses, som om de fortfarande vore intagna å anstalt, samt att vederbörande utskott måtte utarbета det förslag till författningsändring, som härav föranledes.»

De huvudsakliga nu gällande bestämmelserna angående folkbokföring innefattas i förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrivning och förordningen den 3 december 1915 angående kyrkoböckers förande. Därjämte förekomma bestämmelser angående folkbokföring i förordningen den 11 februari 1887 angående anmälningar om födda barn, kungörelsen den 13 maj 1904 angående avförande ur militär kyrkoförsamlings kyrkoböcker av person, vilken såsom dömd till urbot a bestraffning blivit från krigsmakten skild, förordningen den 30 september 1910 angående behörighet att kyrkobokföras i icke territoriell församling av svenska kyrkan, kungörelsen den 16 december 1910 om ändring av de i kungörelsen den 4 november 1859 angående meddelande av uppgifter till rikets officiella statistik givna föreskrifter rörande statistik över dödsorsakerna, förordningen den 8 december 1916 angående

ende utfärdande av flyttningsbetyg från militär församling till annan församling inom riket, kungörelsen den 6 december 1935 angående särskild tilläggsförteckning till mantalsskrivningarna samt kungörelsen den 16 oktober 1942 angående ändring av förnamn och tidsuppgifter m. m. i kyrkobok. Vid sidan av de allmänna bestämmelserna gälla särskilda föreskrifter angående folkbokföringen i Stockholm och Göteborg, bl. a. enligt förordningarna den 18 december 1925 om civil folkbokföring och mantalsskrivning i Stockholm samt den 17 november 1905 angående mantalsskrivning i Göteborg.

Önskemål och förslag angående en mer eller mindre djupgående reformering av folkbokföringen hava framförts vid upprepade tillfällen under de två sistförflutna decennierna. Motioner i sådant syfte väcktes sålunda vid 1924, 1926 och 1928 års riksdagar men vunno ej bifall. De s. k. 1924 års uppbördssakkunniga, vilka år 1929 framlade betänkande angående rationell skatteuppbörd, föreslogo att vid sidan av kyrkobokföringen och mantalsskrivningen, vilka skulle bibehållas med vissa förändringar, skulle införas en civil löpande folkbokföring, centraliserad till de av de sakkunniga föreslagna uppbördsmyndigheterna, nämligen i Stockholm överståthållarämbetet, i Göteborg och Malmö magistraten samt i länen i övrigt länsstyrelserna. Uppbördsmyndigheterna skulle utrustas med maskinella hjälpmedel för tryckning av längder. Vid 1930 års riksdag beslöts skrivelse till Konungen med hemställan om en allsidig utredning rörande åtgärder för införande av folkregister och därmed i samband stående frågor. Chefen för generalstaben hemställde därefter i skrivelse den 10 oktober 1931, att denna utredning måtte komma till stånd snarast möjligt och taga sikte även på folkregistreringens användbarhet för den militära redovisningen. Förslag till förbättringar i mantalsskrivningen framlades vidare av Sveriges härads-skrivarförening i skrivelse till chefen för finansdepartementet den 1 mars 1934. Sedan 1934 års riksdag i skrivelse till Konungen anhållit om utredning och förslag i syfte att åstadkomma förbättrad lagstiftning rörande mantalsskrivning och därmed sammanhängande frågor, verkställdes under år 1934 en förberedande undersökning inom finansdepartementet; som resultat av denna framgick, att en allmän utredning i ämnet icke borde föregripas av partiella reformer. En allmän utredning verkställdes sedermera av 1936 års uppbördskommitté, som år 1938 framlade förslag till omorganisation av uppbördsväsendet och folkbokföringen.

Som ett led i sin verksamhet föranstaltade besparingsberedningen år 1941 om särskild sakkunnigutredning rörande den officiella statistiken. Sedan de för denna utredning tillkallade sakkunniga — under framhållande av, bland annat, att en avsevärd begränsning av kostnaderna för åtskilliga grenar av den officiella statistiken skulle kunna vinnas efter genomförande av en rationell, modern folkbokföring — hemställt om utredning angående folkbokföringen, beslöt besparingsberedningen den 26 september 1941 föranstalta om sådan utredning samt tillkalla följande sakkunniga att jämte beredningens ledamot direktören I. Sjögren deltaga däri, nämligen överdirektören E. J. Höijer, borgmästaren A. O. E. Rylander och professorn S. G. W. Wahlund.

Sjögren frånträdde i februari 1943 utredningen. Den 10 december 1943 förordnade Kungl. Maj:t i samband med beslut om besparingsberedningens upphörande, att utredningen om folkbokföringen skulle fullföljas. De sakkunniga, vilka antagit benämningen *folkbokföringskommittén*, avgåvo i november 1944 betänkande med förslag till omorganisation av folkbokföringen (SOU 1944: 52). — Då uttrycket »kommittén» användes i det följande avses, om sammanhanget ej giver annat vid handen, nyssnämnda sakkunniga.

Över kommitténs betänkande avgåvos efter remiss yttranden av ett flertal myndigheter och sammanslutningar.

Folkbokföringsfrågan blev därefter föremål för fortsatt beredning inom finansdepartementet. I uttalande till statsrådsprotokollet den 20 april 1945 anförde departementschefen, att han icke för det dåvarande vore beredd att framlägga ett i detalj utarbetat förslag i ämnet, men att en reform av uppbördsförfarandet i enlighet med uppbördsberedningens förslag förutsatte ett omedelbart ställningstagande till principerna för en folkbokföringsreform. I enlighet härmed hemställde departementschefen, att tillfälle måtte lämnas riksdagen att avgiva utlåtande angående huvudgrunderna för en omorganisation av folkbokföringen. Beträffande grunderna för denna reform anförde departementschefen i huvudsak följande: Den lokala löpande folkbokföringen borde alltjämt ankomma på prästerskapet. Framkomna förslag, att tillsynen över kyrkobokföringen skulle anförtros länsstyrelserna, funne departementschefen sig icke kunna biträda, utan tillsynen borde liksom nu tillkomma domkapitlen ensamma. Församlingsboken borde bibehållas i kombination med en ny kyrkobok, förd enligt lösbladssystem — den s. k. församlingsliggaren — med ett upplägg, benämmt personakt, för varje person; personakterna skulle bl. a. ersätta flyttningsbetygen men icke som dessa utlämnas till allmänheten utan direkt utväxlas mellan pastorsämbetena. Kyrkoböckerna med undantag av församlingsliggaren och till församlingsbok förd fastighetslängd skulle vara bundna böcker, där ej Kungl. Maj:t för viss församling medgivit undantag. Mantalsskrivningen skulle bibehållas såsom särskild förrättning. Adressmaskinanläggningar skulle införas för folkbokföringen. Till anläggningarna hörande registerplåtar skulle upprättas för fastigheter, fysiska personer och åtminstone sådana juridiska personer, som skulle upptagas i taxeringslängd. Anläggningarna skulle handhas av länsstyrelserna i egenskap av länsbyråer för folkbokföringen. Där med hänsyn till förhållandena i viss stad synnerliga skäl därtill vore, skulle dock Konungen med stadens medgivande kunna förordna, att det »tryckande registret», såvitt anginge staden, skulle föras hos mantalsskrivningsförrättaren därstädes. De sålunda upprättade regionala plåtregistren skulle icke vara inom sig slutna enheter, utan stå i oavslutlig korrespondens med varandra bl. a. på det sättet, att plåtar för flyttande utväxlades. Registren skulle hållas ständigt aktuella med stöd av fortlöpande avisering från pastorsämbetena. Å andra sidan skulle länsbyråerna från pastorsämbetena i princip övertaga den aviseringsskyldighet, som enligt nu gällande stadganden åvilade dessa. Hos varje länsstyrelse skulle i anslutning till plåtregistren föras ett alfabetiskt

adressregister, bestående av avtryckskort, d. v. s. kort, vilkas text avtryckts från registerplåt. Statistiska centralbyrån skulle i egenskap av riksbyrå för folkbokföringen utöva den centrala ledningen av och tillsynen över folkbokföringen samt föra register, bestående av personakter, över obefintliga, utvandrare och avlidna. Kostnaderna för reformens genomförande borde i princip fördelas så, att de ökade kostnaderna för kyrkobokföringen borde åvila församlingarna, medan statsverket skulle bära kostnaderna för mantalskrivningen i fögderierna och för adressmaskinanläggningarna. Mantalskrivningen i magistratsstäderna skulle som hittills bekostas av dessa städer. Där est stad medgäves hava egen adressmaskinanläggning, borde kostnaderna för denna delas mellan statsverket och staden enligt grunder, som borde bestämmas genom underhandlingar. Då Stockholm anslötes till det nya systemet, borde dess adressmaskinanläggning, vilken vore av annat fabrikat än det departementschefen förordat för riket i övrigt, utbytas. Det syntes vara skäligt, att utbytet bekostades av statsverket.

I anledning av departementschefens ifrågavarande hemställan lämnade Kungl. Maj:t genom proposition den 20 april 1945, nr 282, riksdagen tillfälle att avgiva yttrande angående de av departementschefen angivna huvudgrunderna för en omorganisation av folkbokföringen. I propositionen åskades därjämte vissa anslag till kostnader för reformens genomförande med mera.

I skrivelse den 21 juni 1945, nr 446, anmälde riksdagen, att riksdagen godkänt ett av särskilda utskottet i ärendet avgivet utlåtande nr 1. Utskottets ställningstagande innebar i allt väsentligt ett biträdande av de i propositionen förordade huvudgrunderna för reformen och ett tillstyrkande av vad däri föreslagits; dock förordade utskottet, att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställde, att Kungl. Maj:t ville taga under förnyat övervägande, huruvida tillsynen över kyrkobokföringen borde ankomma på domkapitlen eller länsstyrelserna. I anslutning härtill hemställde utskottet jämväl, att riksdagen måtte *dels* förordade införande av ett system för lekmäns medverkan vid folkbokföringen genom roteombud eller på annat lämpligt sätt, *dels* hos Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville taga under övervägande frågan om inrättande på lämplig tidpunkt av ett sökregister bestående av avtryckskort över hela befolkningen, *dels ock* såsom ett önskemål uttala, att av kommittén föreslagna s. k. nummerregister — d. v. s. personregister, bestående av avtryckskort ordnade efter personernas födelsenummer — måtte så snart ske kunde upprättas vid länsbyråerna.

Med stöd av riksdagens nyssnämnda beslut hava adressmaskinanläggningar börjat upprättas vid länsstyrelserna. Detta arbete regleras av kungörelsen den 29 juni 1945 (nr 554) angående vissa förberedande åtgärder för genomförande av en omorganisation av folkbokföringen. Arbetet bedrivs under statistiska centralbyråns ledning.

Folkbokföringsfrågan har, sedan riksdagen fattat sitt förenämnda beslut, varit föremål för fortsatt beredning inom finansdepartementet. Därvid hava bl. a. yttranden inforrats från domkapitlen beträffande spörsmålet om tillsynen över kyrkobokföringen.

Rörande motiveringen för de i *propositionen* framlagda förslagen tillåter sig utskottet hänvisa till det vid *propositionen* fogade statsrådsprotokollet. Redogörelsen härutinnan återfinnes å nedan angivna sidor i *propositionen*, nämligen:

Lagstiftningstekniska spørsmål s. 36—37.

Födelsenummer s. 37—45.

Roteombud s. 45—66.

Kyrkoböcker och register för kyrkobokföringen s. 66—87.

Medborgarkort (flyttningskort) s. 88—109.

Rätt kyrkobokföringsort m. m. s. 109—156.

Anmälningsskyldighet till kyrkobokföringen s. 157—195.

Tillsyn över kyrkobokföringen s. 195—206.

Det ekonomiska ansvaret för kyrkobokföringen s. 206—211.

Mantalsskrivningens omfattning s. 211—217.

Rätt mantalsskrivningsort s. 217—222.

Uppgiftsskyldighet vid mantalsskrivning s. 222—238.

Mantalsskrivningsförfarandet s. 238—264.

Det ekonomiska ansvaret för mantalsskrivningen s. 264—268.

Länsbyråerna för folkbokföringen s. 268—272.

Riksbyrån för folkbokföringen s. 272—280.

Processuella spørsmål s. 280—293.

Övergångsbestämmelser s. 293—307.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i *motionerna* framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas i det följande, hänvisa till *motionerna*.

Utskottets yttrande.

Särskilda utskottet vid 1945 års riksdag lämnade i sitt ovannämnda utlåtande en utförlig redogörelse för den utredning som förekommit angående brister i det nuvarande folkbokföringssystemet och för grundtankarna i kommitténs förslag till åtgärder för bristernas avhjälpande. Utskottet fann sig kunna vitsorda, att behov av en reform föreläge, och hemställde — såsom inledningsvis omnämnts — att riksdagen måtte, under återopande av vad utskottet anförts härom och om principerna i förslaget, såsom yttrande angående huvudgrunderna för en omorganisation av folkbokföringen göra vissa uttalanden av innehåll som framgår av den ovan lämnade redogörelsen för frågans behandling. Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Under hänvisning till vad sålunda förekommit finner sig andra särskilda utskottet kunna beträffande berörda principspørsmål inskränka sig till ett konstaterande av att de förslag, som nu förelagts riksdagen till behandling, utformats med tillämpning av vad riksdagen yttrat angående huvudgrunderna för reformen. En genomgång av den föreslagna folkbokföringsför-

ordningen ger sålunda vid handen, att registrering av rikets befolkning alltjämt skall ske genom kyrkobokföring och att mantalsskrivningen bibehållits såsom särskild förrättning. Riksdagens uttalanden, att i varje församling skall jämte församlingsbok föras församlingsliggare med personakter och att kyrkoböckerna med undantag av församlingsliggaren och till församlingsbok fördd fastighetslängd skola vara bundna böcker, där ej Kungl. Maj:t för viss församling medgivit undantag, återgivas i bestämmelserna under 10 och 11 §§ i förordningen. Att adresseringsmaskiner skola införas för folkbokföringen, att plåtar skola upprättas för fastigheter samt fysiska och juridiska personer, att adressmaskinanläggningarna skola förläggas till länsstyrelserna, att emellertid, där med hänsyn till förhållandena i viss stad synnerliga skäl därtill äro, Konungen skall äga med stadens medgivande förordna att det tryckande registret, såvitt angår staden, skall föras hos mantalsskrivningsförrättaren därstädes, samt att vid länsstyrelse skall föras ett adressregister, bestående av avtryckskort, följder av stadgandena i 56 och 57 §§ folkbokföringsförordningen. I 59 och 60 §§ samma förordning stadgas bl. a. att statistiska centralbyrån skall i egenskap av riksbyrå för folkbokföringen utöva den centrala ledningen av och tillsynen över folkbokföringen samt föra register bestående av personakter över obefintliga, utvandrare och avlidna. Såsom departementschefen anfört (s. 210) torde stadgandet i 30 § folkbokföringsförordningen angående det ekonomiska ansvaret för kyrkobokföringen överensstämma med de av riksdagen antagna principerna för kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna.

I anslutning till sina nyssberörda uttalanden beslöt 1945 års riksdag att förorda införande av ett system för lekmäns medverkan vid folkbokföringen genom roteombud eller på annat lämpligt sätt, att hos Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville taga under förnyat övervägande, huruvida tillsynen över kyrkobokföringen bör ankomma på domkapitlen eller länsstyrelserna samt taga under övervägande frågan om inrättande på lämplig tidpunkt av ett sökregister bestående av avtryckskort över hela befolkningen samt att såsom ett önskemål uttala, att de av kommittén föreslagna s. k. nummerregistren vid länsbyråerna upprättas så snart ske kan. Vidkommande dessa beslut må här antecknas, att den föreslagna folkbokföringsförordningen innehåller bestämmelser i 4—9 §§ angående roteombud, i 57 § angående nummerregister och i 60 § angående sökregister, samt att Kungl. Maj:t i anslutning till de under 29 § folkbokföringsförordningen föreslagna bestämmelserna upptagit den nyssberörda principfrågan angående tillsynen över kyrkobokföringen till ny behandling (s. 201 o. f.). Utskottet får i detta sammanhang erinra om departementschefens uttalanden (s. 300—301) att avtryckskort för ifrågavarande nummerregister och sökregister torde böra upprättas under budgetåret 1946/47 och att man torde kunna med säkerhet räkna med att registren skola vara i huvudsak färdigställda före den 1 januari 1948.

I sitt yttrande angående huvudgrunderna för en omorganisation av folkbokföringen uttalade riksdagen slutligen, att plåtar för personer, vilka flytta

mellan länen, skola utväxlas mellan länsstyrelserna och att den aviserings-skyldighet, som enligt gällande stadganden åvilar pastorsämbetena, i princip skall överföras på länsbyråerna. Bestämmelser i dessa ämnen hava icke influtit i de framlagda författningsförslagen. I anslutning till de föreslagna stadgandena angående länsbyråerna för folkbokföringen har emellertid departementschefen anfört (s. 272), att närmare föreskrifter torde böra meddelas av Kungl. Maj:t i administrativ ordning, och att därvid givetvis bör iakttas vad riksdagen uttalat angående pastorsämbetenas och länsbyråernas aviserings-skyldighet. Utskottet, som ej har något att erinra mot att ifrågasvarande föreskrifter meddelas i administrativ ordning, vill emellertid i likhet med departementschefen framhålla, att därvid bör beaktas vad riksdagen i nyssnämnda hänseenden yttrat.

De genom propositionen framlagda förslagen bygga sålunda på redan antagna principer. Det sätt, på vilket dessa principer närmare utformats i propositionen, har i huvudsak icke givit utskottet anledning till erinran. Emellertid hava jämväl föreslagits bestämmelser inom viktiga ämnesområden, som icke voro föremål för prövning vid 1945 års riksdag; bland dessa må särskilt framhållas de, vilka innefatta frågor angående rätt kyrkobokföringsort och rätt mantalsskrivningsort samt angående det processuella förfarandet i folkbokföringsmål. Jämväl i dessa hänseenden har utskottet funnit sig kunna i huvudsak godtaga vad i propositionen föreslagits.

Utskottet övergår härefter till att närmare behandla de i propositionen berörda frågorna, i den mån anledning förefinnes till särskilda uttalanden från utskottets sida.

Kyrkoböcker och register.

I 10—12 §§ folkbokföringsförordningen meddelas vissa grundläggande bestämmelser angående de kyrkoböcker och register som skola föras hos pastorsämbetena. I anslutning till motiveringen till de föreslagna bestämmelserna erinrar departementschefen om att kommittén i sitt betänkande framlagt förslag till ändrade formulär för kyrkoböckerna. I rationaliseringssyfte hade kommittén därvid även föreslagit andra format än de hittills brukliga. De föreslagna formaten inginge i det s. k. *metriska formatsystemet*. I sitt yttrande över betänkandet hade riksarkivet framhållit, att de fördelar detta system erbjöde vore av den art, att föreskrifter angående dess tillämpande enligt ämbetsverkets mening borde utfärdas för folkbokföringen i samband med omorganisationen.

Departementschefen uttalar vidare, att de i betänkandet berörda frågorna angående formulär lämpligen torde böra regleras genom av Kungl. Maj:t i administrativ ordning utfärdade föreskrifter. Vad anginge frågan om det metriska formatsystemet torde visserligen — såsom även kommittén i sitt betänkande framhållit — de föreslagna formaten för kyrkoböcker nödvändiggöra ombyggnad av en del lokala arkivutrymmen. I likhet med riksarkivet vore emellertid departementschefen av den mening, att de fördelar

detta system erbjöde vore av den art, att systemet det oaktat borde vinna tillämpning i folkbokföringen.

Utskottet.

Utskottet finner ej anledning till erinran mot vad departementschefen sålunda anfört.

Medborgarkort.

Enligt kommitténs förslag skulle envar här i riket kyrkobokförd svensk medborgare, som fyllt femton år, innehava ett av vederbörande länsbyrå för honom utfärdat medborgarkort, bestående av pärm och tre blad. Medborgarkortet skulle vid anmälan om flyttning företes för pastor i inflyttningsorten, som därigenom vunne de upplysningar om den flyttandes namn och senaste kyrkobokföringsort, vilka erfordrades för att personakt för den flyttande skulle kunna rekvireras. Rekvisitionen skulle tecknas å ett av medborgarkortets blad, å vilket pastor i utflyttningsorten sedermera jämväl skulle införa vissa anteckningar. Medborgarkortet skulle därefter översändas till vederbörande länsbyrå, som alltså därigenom vunne upplysning om vad som förekommit. I folkbokföringssystemet skulle medborgarkortet sålunda fylla en dubbel funktion, nämligen dels såsom flyttningsbetyg dels såsom flyttningsavis. Medborgarkortet avsågs dessutom skola fungera som ersättning för vissa enklare prästbevis, framför allt åldersbetyg, och såsom legitimationshandling.

Departementschefen anför (s. 102 o. f.), att en handling, avsedd att ersätta nuvarande flyttningsbetyg och att användas jämväl såsom hjälpmedel vid rekvisition av personakt och vid avisering angående anmäld flyttning, torde kunna erhålla en relativt enkel utformning. Den torde i stort sett ej behöva innehålla andra uppgifter än angående namn, födelsetid, födelsenummer och kyrkobokföringsort. Om efter varje flyttning till annan församling och vid namnändring ny handling trycktes och tillställdes vederbörande med posten, behövde i stort sett ej andra krav ställas på allmänheten i fråga om handlingens handhavande än att mottagen handling aktsamt bevarades och att den medhades vid anmälan om flyttning. Detsamma gällde om i handlingen intoges uppgift jämväl angående födelseort och åt densamma förlänades giltighet såsom prästbevis till styrkande av ålder och födelseort. Någon nämnvärd risk för missbruk av dylik handling torde icke föreligga. Detta bleve däremot fallet om handlingen skulle innehålla jämväl uppgift om civilstånd och användas till styrkande av detta förhållande. Vid ändring i fråga om civilståndet måste handlingen med det snaraste antingen förnyas eller företes för anteckning om ändringen. Vare sig det ena eller andra sättet för aktualiseringen valdes, skulle såväl myndigheterna som allmänheten förorsakas besvär — utom genom åtgärderna för aktualiseringens verkställande — genom den övervakning som måste anordnas till förhindrande av att handlingar med inaktuellt innehåll komme till användning. Särskilda svårigheter vållade i detta hänseende handlingar som uppgåves hava förekommit. Vad i det föregående yttrats angående nödvändigheten av att ålägga allmänheten

viss vårdnadsplikt, angående risken för missbruk, angående svårigheterna att skapa garantier däremot och angående det besvär och obehag, som genom åtgärder i sådant syfte förorsakades myndigheterna och allmänheten torde gälla i ännu högre grad om den ifrågavarande handlingen i likhet med det av kommittén föreslagna medborgarkortet ansåges böra utformas så att den jämväl kunde godtagas som legitimationshandling. Även i övrigt komplicerades handlingens utformning och handhavande. För att handlingen skulle kunna av lagstiftningen erkännas såsom identitetsbevis torde den nämligen böra vara försedd med fotografi, personbeskrivning och namnteckning, äga tidsbegränsad giltighet samt hava ett sådant utförande, att obehöriga ändringar och andra brottsliga manipulationer förhindrades. De fördelar, som skulle kunna vinnas genom en sådan handlings införande, torde icke vara tillräckligt betydande för att de skulle kunna anses uppväga de kostnader och det besvär, som därigenom vållades allmänheten och myndigheterna. På grund av det anförda ansåge sig departementschefen icke kunna tillstyrka kommitténs förslag i vidare mån än att en handling borde utfärdas, avsedd att användas såsom hjälpmedel vid anmälan om flyttning och vid avisering angående anmäld flyttning samt såsom bevis angående ålder och födelseort. Sådan handling borde utfärdas jämväl för utländsk undersåte, som vore kyrkobokförd här i riket. Med hänsyn härtill och då handlingen ej vore avsedd att utgöra officiellt identitetsbevis torde densamma icke böra benämnas medborgarkort; en lämpligare beteckning torde vara flyttningkort.

Med hänsyn till de förenklingar i fråga om utformningen och de lättnader för allmänheten som kunna vinnas anser utskottet lika med departementschefen lämpligt, att de ifrågavarande handlingarnas användningsområde till en början begränsas på sätt i propositionen föreslagits. Emellertid är det givetvis i och för sig önskvärt att handlingarna komma till så stor nytta som möjligt. Utskottet håller för troligt, att erfarenheten, sedan systemet någon tid varit i tillämpning, kommer att utvisa att användningsområdet med fördel kan vidgas. Möjligen kan det bliva nödvändigt att här gå fram steg för steg. I syfte att skapa möjlighet för Kungl. Maj:t att utan riksdagens hörande i varje särskilt fall vidtaga härför erforderliga åtgärder föreslår utskottet en omformulering av 21 § i den föreslagna folkbokföringsförordningen. Av redaktionella skäl föreslår utskottet därjämte, att bestämmelserna i 20 och 21 §§ byta plats, varför nu ifrågavarande stadganden i utskottets förslag återfinnas under 20 §. Då vidare handlingen även enligt departementsförslaget är avsedd att användas jämväl för andra ändamål än såsom hjälpmedel i flyttningsförfarandet kan den föreslagna benämningen flyttningkort icke anses helt täcka det begrepp som åsyftas. Detta förhållande blir ännu mera framträdande om användningsområdet vidgas. Med hänsyn härtill och då den av kommittén föreslagna benämningen medborgarkort torde fullständigare uttrycka vad som åsyftas, föreslår utskottet denna benämning för kort, som utfärdas för svensk medborgare. Motsvarande kort för den som icke är svensk medborgare torde lämpligen kunna benämnas främlingskort.

Utskottet.

Vissa frågor angående rätt kyrkobokföringsort och rätt mantalsskrivningsort m. m.

I 13 och 14 §§ folkbokföringsförordningen meddelas bestämmelser angående rätt kyrkobokföringsort; angående rätt mantalsskrivningsort stadgas i 36 § folkbokföringsförordningen.

Angående rätt kyrkobokföringsort stadgas som huvudregel i 13 § 1 mom. att envar skall kyrkobokföras i den församling och å den fastighet där han är bosatt. I 13 § 2—9 mom. givas vissa regler till ledning för tolkningen av bosättningsbegreppet. Närmare bestämmelser angående kyrkobokföringsorten i särskilda fall meddelas i 14 §. Dessa bestämmelser hava i huvudsak men ej helt karaktären av undantag från den nyssnämnda huvudregeln om bosättningen såsom bestämmande för kyrkobokföringsorten.

Angående rätt mantalsskrivningsort stadgas i 36 §, att fysisk person skall mantalsskrivas i det distrikt, inom vilket han den 1 november förrättningsåret rätteligen skall vara kyrkobokförd. Vidare meddelas bestämmelser angående var juridisk person skall mantalsskrivas.

Bestämmelserna i 13 § 1 mom. innebära vidare bl. a. att vid flyttning från en församling till en annan såsom sammanfallande inflyttningsdag — d. v. s. den dag från och med vilken den flyttande skall anses kyrkobokförd i inflyttningsorten — och utflyttningsdag — d. v. s. den dag, då den flyttandes kyrkobokföring i utflyttningsorten skall anses hava upphört — skall anses den dag, då anmälan om inflyttningen göres eller, i vissa fall, då pastor fattat beslut om hans kyrkobokföring utan att anmälan skett.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker det i propositionen framlagda förslaget angående inflyttningsdag och utflyttningsdag. Förslaget innebär, att den flyttande kommer att kvarstå någon tid i utflyttningsortens församlingsbok efter det hans kyrkobokföring i församlingen upphört, nämligen till dess rekvisition av hans personakt kommit pastor till handa och han med anledning därav avföres ur församlingsboken. Vid sitt ståndpunktstagande har utskottet ansett sig kunna utgå ifrån att denna tid i allmänhet kommer att inskränka sig till ett fåtal dagar. Med hänsyn till de olägenheter, som kunna uppstå, därest alltför lång tid förflyter, innan pastor i utflyttningsorten avför den flyttande ur sin församlingsbok, vill utskottet emellertid understryka angelägenheten av att i administrativ ordning sådana föreskrifter meddelas angående arbetet å pastorsexpeditionerna, att säkerhet vinnes för största möjliga snabbhet i ärendenas handläggning.

I 14 § 6 mom. folkbokföringsförordningen meddelas bestämmelser angående vissa å anstalt intagna eller från anstalt frigivna personers kyrkobokföring.

Enligt § 3 mom. 7 *mantalsskrivningsförordningen* må ej den, som intagits å sjukvårdsinrättning eller förbättrings- eller uppfostringsanstalt å annan

ort, av sådan anledning där mantalsskrivas. Enligt § 3 mom. 8 samma förordning gälla liknande bestämmelser angående den som undergår frihetsstraff eller tvångsarbete. I anslutning därtill stadgas, att om fånge i enlighet med särskild lag är villkorligt frigiven skall under tiden i fråga om mantalsskrivning så anses, som vore han fortfarande intagen i straffanstalten.

Enligt *kyrkobokföringsförordningen* gälla motsvarande bestämmelser angående ifrågavarande personers kyrkobokföring.

I fråga om kyrkobokföring och mantalsskrivning av å nyssnämnda inrättningar och anstalter intagna personer och av villkorligt frigivna fångar överensstämmer *kommittéförslaget* i stort sett med gällande bestämmelser. Med villkorligt frigiven fånge likställas emellertid enligt förslaget villkorligt utskrivnen skyddshemselev, skyddshemselev, som efter utskrivning skall stå under tillsyn, samt den, som på försök utskrivits från sinnessjukhus eller erhållit försökspermission från allmän alkoholistanstalt eller efter utskrivning från sådan anstalt är skyldig att under viss tid underkasta sig meddelade föreskrifter angående vistelseort med mera.

De i *propositionen* föreslagna bestämmelserna överensstämma i sak med den gällande rätten och innebära sålunda bl. a. att de sist omnämnda personerna liksom hittills som regel skola kyrkobokföras och mantalsskrivas i vistelseorten och icke — såsom enligt kommittéförslaget — i den ursprungliga hemorten.

Beträffande förslaget i denna del anför departementschefen:

»De av kommittén föreslagna bestämmelserna i 24 § 4 mom. folkbokföringsförordningen angående kyrkobokföring av personer, som äro intagna å vissa anstalter eller som på vissa villkor frigivits från sådan anstalt, skilja sig i olika avseenden från motsvarande bestämmelser i mantalsskrivningsförordningen § 3 mom. 7 och 8. I sitt yttrande över vad kommittén i denna del föreslagit har socialvårdskommittén anfört, att bestämmelserna syntes vara så utformade, att de direkt kunde läggas till grund för förekommande hemortsrättsstadganden i ett reformerat socialvårdssystem. Av vad i betänkandet anförts synes framgå, att folkbokföringskommittén räknat med att förslag till förändrad socialvårdslagstiftning skulle komma under bedömande samtidigt med folkbokföringsförslaget. Då detta emellertid icke blivit fallet synes det lämpligt att med prövningen av de av folkbokföringskommittén i denna del föreslagna ändringarna tills vidare får anstå i avbidan på att frågan om socialvårdsreformen kommer under bedömande. Vid sådant förhållande torde de nuvarande bestämmelserna böra överföras till folkbokföringsförordningen med allenast den jämkning av formuleringen, som betingas av det förändrade sammanhanget och vad fångvårdsstyrelsen i sitt yttrande anfört angående uttrycket villkorligt frigiven fånge.»

I de likalydande *motionerna* I: 346 och II: 526 har yrkats sådan ändring i departementsförslaget, att det beträffande kyrkobokföringen av personer som på försök utskrivits från sinnessjukhus skall anses, som om de fortfarande vore intagna å anstalt.

Till motivering av sitt yrkande anföra motionärerna bl. a. följande:

»Folkbokföringskommittén har genom införande av här nämnda bestämmelse velat rätta till ett uppenbart och orimligt missförhållande. Det kan icke ur några synpunkter anses överensstämma med rättvisa och billighet att personer, som på försök utskrivits från sinnessjukhus och placerats i enskilda hem för eftervård, skola mantalsskrivas i vistelsekommunen. Detta kan leda till att vederbörande under vissa förutsättningar erhåller hemorts rätt i vistelsekommunen. Tyvärr visar erfarenheten att personer, som en gång intagits på sinnessjukhus och försöksutskrivits, i viss omfattning få återfall i sjukdomen. Den nya hemortskommunen blir då ekonomiskt ansvarig för den sjuke och kan få vidkännas högst avsevärda utgifter för vård eller understöd, under det att den sjukas egentliga hemkommun slipper undan alla dylika kostnader. Det kan påpekas, att Stockholm genom nu gällande förordning lyckats vältra över icke obetydliga utgifter på omkringliggande kommuner med förhållandevis ringa skatteunderlag. Det är uppenbart, att en dylik anordning väckt kraftigt ogillande i de berörda kommunerna, och det råder icke någon tvekan om att familjevården av de sinnessjuka allvarligt äventyras, därest ingen ändring sker. De enskilda hemmen — det är främst jordbrukarhem, som bruka taga emot de försöksutskrivna — komma att ställa sig alltmera avvisande av solidaritet med den egna kommunen.»

Utskottet. Med anledning av vad i motionerna anförts vill utskottet till en början uttala, att utskottet är ense med motionärerna om att förhållandena på förevarande område äro otillfredsställande och att det är angeläget att en ändring så snart som möjligt kommer till stånd. Vad härefter angår frågan, huruvida åtgärder i sådant syfte böra vidtagas i förevarande sammanhang, har utskottet emellertid icke blivit övertygat om att någon egentlig förbättring med nuvarande hemortsrättsbestämmelser skulle vinnas genom den av motionärerna ifrågasatta ändringen beträffande de från sinnessjukhus försöksutskrivna personernas folkbokföring. Motionärerna synas med sin framställning närmast avse sådana personer, vilka i samband med försöksutskrivningen utackorderas i s. k. kontrollerad familjevård. Beträffande dessa personer gäller emellertid enligt 48 § fattigvårdslagen, att deras mantalsskrivning på grund av vistelsen i värdkommunen icke gäller till bestämmande av deras hemorts rätt. Att det oaktat fattigvårdskostnader för dylika personer emellanåt hava tillskyndats värdkommunen synes, såsom i ett i motionerna åberopat remissyttrande av länsstyrelsen i Stockholms län framhållits, hava berott på att vederbörande även sedan han friskskrivits stannat kvar och kunnat nödtorftigt försörja sig i kommunen men efter ytterligare ett eller annat år fått ett återfall i sjukdomen med åtföljande behov av vård eller understöd. Dessa olägenheter torde emellertid icke kunna undanröjas genom en ändring i folkbokföringsförordningen. En tillfredsställande lösning av problemet torde icke kunna vinnas med mindre även hemortsrättsbestämmelserna tagas under omprövning. Under hand har utskottet från socialvårdskom-

mittén inhämtat, att kommittén räknar med att kunna framlägga betänkande med förslag till nya hemortsrättsbestämmelser i början av år 1947. Det torde sålunda kunna förväntas, att förevarande spörsmål inom en nära framtid blir föremål för bedömande i ett sammanhang som på sätt utskottet anfört utgör en förutsättning för en tillfredsställande lösning.

Under åberopande av det anförda får utskottet uttala, att utskottet icke finner sig kunna tillstyrka det i ovannämnda motioner framförda yrkandet. Utskottet anser sig böra godtaga de av Kungl. Maj:t föreslagna bestämmelserna under framhållande av att bestämmelserna böra upptagas till förnyad granskning i samband med prövningen av socialvårdskommitténs blivande förslag.

I anslutning till bestämmelserna om rätt mantalsskrivningsort meddelas i 37 § folkbokföringsförordningen enligt departementsförslaget vissa bestämmelser angående förutsättningarna för att en person, som blivit för ett år mantalsskriven inom visst distrikt, skall få utelämnas vid mantalsskrivningen i distriktet för det påföljande året. I princip gäller att — fränsett vissa personer som ej vidare räknas till rikets befolkning eller beståndet av juridiska personer — endast den får utelämnas som styrkes vara upptagen i mantalslängden för annat distrikt. Fysisk person, som avflyttat till annat distrikt och blivit där kyrkobokförd upptages dock endast såvitt mantalsskrivningsförrättaren i inflyttningsorten anmäler, att vederbörande icke blivit annorstädes i mantalslängd upptagen, samt därvid anger skälen för i ärendet meddelat beslut.

I 14 § 8 mom. folkbokföringsförordningen enligt departementsförslaget meddelas vissa bestämmelser om vilka i församlingsboken upptagna personer som må därifrån avföras. Bestämmelserna innebära i huvudsak, att endast den får avföras, som överföres till bok över obefintliga eller som avlidit, kyrkobokförts i annan församling eller utvandrat. Härav följer, att den, vars vistelseort är okänd, skall kvarstå i församlingsboken där han senast kyrkobokförts, till dess han överföres till boken över obefintliga. Den församling, i vars församlingsbok han på detta sätt kvarstår, är sålunda under tiden hans rätta kyrkobokföringsort och, jämlikt 36 § folkbokföringsförordningen, tillika hans rätta mantalsskrivningsort.

Utskottet har i sak intet att erinra mot de föreslagna bestämmelserna i 37 § folkbokföringsförordningen. I förtydligande syfte föreslår utskottet dock en ändrad formulering av sista punkten i 1 mom.

Bestämmelserna innebära bl. a., att den, som, sedan han utflyttat från den församling där han mantalsskrivits och i anledning därav kyrkobokförts i annan församling, vid nästa mantalsskrivning befinnes sakna känt hemvist, skall ånyo mantalsskrivas i utflyttningsorten. Såsom framgår av det ovan sagda är emellertid enligt de i propositionen föreslagna bestämmelserna inflyttningsorten hans rätta mantalsskrivningsort. I syfte att undanröja denna brist på överensstämmelse föreslår utskottet till införande i 14 § 8 mom.

Utskottet.

folkbokföringsförordningen en bestämmelse av innebörd, att den som saknar känt hemvist skall, till dess han skall överföras till bok över obefintliga, kyrkobokföras i den församling, där han senast mantalsskrivits. För vinnande av överensstämmelse mellan kyrkobokföringen och mantalsskrivningen bör föreskrivas, att vederbörande skall återföras till församlingsboken i mantalsskrivningsorten. Bestämmelserna härom böra lämpligen meddelas i administrativ ordning.

Tillsyn över kyrkobokföringen.

I samband med behandlingen av framlagt förslag, att den lokala löpande folkbokföringen alltjämt skulle ankomma på prästerskapet, gjorde *särskilda utskottet vid 1945 års riksdag* följande uttalanden:

»I sitt anförande i förevarande sammanhang har departementschefen jämväl berört frågan om överinseendet över kyrkobokföringen och därvid uttalat, att tillsynen liksom nu bör tillkomma domkapitlen ensamma.

Det torde dock kunna ifrågasättas, huruvida icke skäl tala för att den decentraliserade tillsynen i stället anförtros länsstyrelserna vid sidan av den centrala tillsynen genom statistiska centralbyrån. Såsom framgår av den allmänna översikten över kommittéförslaget avses nämligen dessa skola genom fortlöpande avisering från pastorsämbetena erhålla underrättelser angående flertalet anteckningar, som införas i kyrkoböckerna. Länsstyrelserna avses jämväl skola efter besvär eller underställning pröva pastors beslut i ärenden angående rätt kyrkobokföringsort. Genom den överblick över kyrkobokföringen och den speciella sakkunskap, som länsstyrelserna härigenom torde förvärva, synas de komma att erhålla särskilda förutsättningar för att kunna utöva tillsyn över kyrkobokföringen. Det bör också erinras om att länsstyrelsens tryckande register vilar på präglingsunderlagen och de från prästerna inkommande löpande underrättelserna. På grund av det anförda och då ett ytterligare klarläggande av frågan synes önskvärt, torde skäl få anses föreliggande för att hos Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville taga under förnyat övervägande, huruvida tillsynen över kyrkobokföringen bör ankomma på domkapitlen eller på länsstyrelserna. Det torde böra tilläggas att självfallet härmed icke avses att göra någon rubbning i det domkapitlen nu åliggande inseendet över prästerskapets ämbetsförvaltning eller att ställa prästerna under disciplinär myndighet av länsstyrelserna. Efterkommer präst icke länsstyrelsens råd och anvisningar, har länsstyrelsen att göra anmälan till domkapitlet.»

Med godkännande av vad särskilda utskottet anförts beslöt riksdagen, såsom inledningsvis omnämnts, att hos Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville taga under förnyat övervägande, huruvida tillsynen över kyrkobokföringen bör ankomma på domkapitlen eller länsstyrelserna.

Med anledning av vad sålunda förekommit har i nu föreliggande proposition antecknats, att enligt protokoll, hållet i Stockholm den 9 juni 1945

vid sammanträde med rikets landskamrerare och taxeringsintendenten m. fl. de närvarande på förekommen anledning utan meningsskiljaktighet uttalat sig för kommittéförslaget om domkapitlen såsom tillsynsmyndighet i fråga om kyrkobokföringen. I propositionen redogöres vidare för innehållet i yttranden, som med anledning av riksdagens beslut inhämtats från domkapitlen (s. 202 o. f.).

Departementschefen anför:

»På sätt i betänkandet anförts och i flertalet remissyttranden vitsordats torde en effektivare tillsyn över kyrkobokföringen få anses erforderlig än den som för närvarande utövas vid biskops- och prostvisitationer samt genom statistiska centralbyrån. Vad angår frågan huruvida den närmaste tillsynen skall tillkomma domkapitlen eller länsstyrelserna bör, såsom riksdagen uttalat, rubbning icke göras i det domkapitlen åliggande inseendet över prästerskapets ämbetsförvaltning, ej heller böra prästerna ställas under disciplinär myndighet av länsstyrelserna. Frågan torde sålunda begränsa sig till huruvida sådant inseende, såvitt angår kyrkobokföringen, bör tillkomma länsstyrelserna jämte domkapitlen.

I sitt utlåtande har särskilda utskottet framhållit, att länsstyrelsen genom sin befattning med folkbokföringsärenden i egenskap av besvärinstans och länsbyrå syntes komma att erhålla särskilda förutsättningar för att kunna utöva tillsyn över kyrkobokföringen. De anförda omständigheterna torde otvivelaktigt medföra att brister i kyrkobokföringens handhavande snart bliva upptäckta av vederbörande länsstyrelse. Genom att länsstyrelserna fästa domkapitlens uppmärksamhet på iakttagna missförhållanden kunna emellertid fördelarna av denna vidgade överblick över kyrkobokföringen tillvaratagas även utan att länsstyrelserna förlänas särskilda befogenheter i förhållande till prästerskapet. I ett stort antal fall torde för övrigt rättelse kunna vinnas utan att länsstyrelsen behöver hänvända sig till domkapitlet. Såsom jag framhöll i mitt uttalande till statsrådsprotokollet den 20 april 1945 torde nämligen länsstyrelsen i denna sin egenskap eller såsom länsbyrå för folkbokföringen äga att i sådant syfte för pastor påvisa upptäckta kyrkobokföringsfel. Länsstyrelsen torde även i sin egenskap av länsbyrå äga att direkt hos vederbörande pastorsämbete hemställa t. ex. om fullgörande av försummad avisering och om rättelse eller komplettering av oriktiga eller ofullständiga uppgifter. Å andra sidan skulle emellertid länsstyrelsen i många fall — även om det skulle tillkomma länsstyrelserna att utöva tillsyn över kyrkobokföringen — nödgas överlämna åt domkapitlet att handlägga ärendet, enär länsstyrelsen saknade behörighet att vidtaga erforderliga åtgärder, såsom att förordna eller entlediga befattningshavare, meddela beslut om disciplinärt ingripande m. m.

I detta sammanhang bör jämväl beaktas, att kyrkobokföringen endast utgör en del av pastors ämbetsåligganden, och att vid tillsynen över kyrkobokföringen hänsyn ofta måste tagas jämväl till övriga ämbetsplikter, beträffande vilka inseendet tillkommer domkapitlen ensamma. Inom sistberörda område kunna länsstyrelserna icke antagas besitta erforderlig sakkunskap.

På grund av det nu anförda och då en ensartad ledning av kyrkobokföringen torde vara att föredraga med hänsyn till att en dualism kan förväntas leda till konflikter, anser jag mig böra vidhålla min till statsrådsprotokollet den 20 april 1945 uttalade uppfattning, att tillsynen över kyrkobokföringen bör tillkomma domkapitlet ensam.

Lika med kommittén anser jag, att tillsynen bör utövas med biträde av särskilda inspektörer. Visserligen skulle, såsom i ett par remissyttranden framhållits, vissa fördelar kunna vinnas genom att inspektionen anförtroddes åt kontraktsprostarna. Det torde emellertid vara angeläget att vid tillsättande av inspektörsbefattning avgörande vikt fästes vid vederbörandes skicklighet i kyrkobokföring. Dylik hänsyn torde däremot icke i tillräcklig grad kunna tagas vid utnämning av kontraktsprost. De farhågor som i remissyttrandena uttalats för att en inspektör utan sådan förmansställning icke skulle besitta tillräcklig auktoritet torde vara ogrundade. I utövningen av sin befattning biträder inspektören domkapitlet och torde han därigenom vara försäkrad om dess stöd; genom att han förordnas av Kungl. Maj:t och genom det erkännande av hans sakkunskap, som förordnandet innebär, torde han jämväl vinna auktoritet. I detta sammanhang får jag även uttala, att hinder ej torde böra uppställas att utse prästerlig ledamot av domkapitel till inspektör.

Med hänsyn till kravet på skicklighet i kyrkobokföring torde såsom behörighetsvillkor böra uppställas att kyrkobokföringsinspektör skall vara präst. Tillräcklig skicklighet i detta hänseende torde nämligen icke vinnas annorledes än genom praktisk erfarenhet såsom kyrkobokförare. I ett remissyttrande har föreslagits, att två inspektörer skulle utses, av vilka den ene, en prästman, skulle tilldelas kontrollen över rent kyrkliga bokföringsuppgifter, och den andre, t. ex. en tjänsteman vid länsstyrelsen, skulle handhava kontrollen över folkbokföringen i övrigt. Det torde emellertid icke vara lyckligt att ansvaret på detta sätt uppdelas. Det torde ej heller föreligga tillräckliga skäl att föreskriva att inspektionen skall verkställas under samverkan på annat sätt mellan en kyrklig och en civil inspektör. I detta sammanhang må erinras om att en kontroll av kyrkobokföringen ur civila synpunkter äger rum vid mantalsskrivningarna.»

Enligt kommitténs förslag skulle 13 kyrkobokföringsinspektörer och 3 biträdande inspektörer utses. Departementschefen finner emellertid (s. 205) erforderligt, att åtminstone såvitt angår den första femårsperioden 21 inspektörer anställas, därav 3 i vardera av två stift, 2 i vart och ett av fyra stift samt en i ettvarrt av övriga stift.

Departementschefen föreslår vidare, att kyrkobokföringsinspektörerna tillerkännes rätt till arvode samt rese- och traktamentsersättning, vilka ersättningar böra utgå av statsmedel. Arvodet syntes böra utgå med 500 kronor för år räknat. Kyrkobokföringsinspektör borde hänföras till rese- och traktamentsklass II C enligt allmänna resereglementet. Härjämte borde kyrkobokföringsinspektörerna tillerkännas ersättning av statsmedel för utgifter för vika-rie under eventuell tjänstledighet för uppdragets fullgörande med belopp som bestämdes av vederbörande domkapitel.

Såsom redan uttalats av särskilda utskottet vid 1945 års riksdag torde icke böra ifrågasättas att göra rubbning i det domkapitlen åliggande inseendet över prästerskapets ämbetsförvaltning eller att ställa prästerna under disciplinär myndighet av länsstyrelserna. Efterkommer präst icke länsstyrelses råd och anvisningar, har länsstyrelsen att göra anmälan till domkapitlet. Detta innebär emellertid, såsom departementschefen framhållit, att länsstyrelserna, även om tillsynsmyndighet över kyrkobokföringen skulle tilläggas dem, i många fall komma att sakna behörighet att inskrida med erforderliga åtgärder mot missförhållanden och att tillsynsärendet därför, där ej länsstyrelsen finner det kunna bero vid gjorda föreställningar, måste överlämnas till domkapitlet för vidare behandling. Denna möjlighet har länsstyrelsen emellertid även om nyssnämnda tillsynsmyndighet ej tillkommer densamma. Såsom departementschefen vidare framhållit, torde för övrigt i ett stort antal fall rättelse kunna vinnas utan att länsstyrelsen behöver hänvända sig till domkapitlet. Utskottet vill i detta sammanhang särskilt understryka departementschefens uttalanden, att länsstyrelsen torde i denna sin egenskap eller såsom länsbyrå för folkbokföringen äga att för pastor påvisa upptäckta kyrkobokföringsfel för vinnande av rättelse och att länsstyrelsen även torde i sin egenskap av länsbyrå äga att direkt hos vederbörande pastorsämbete hemställa t. ex. om fullgörande av försummad avisering och om rättelse eller komplettering av oriktiga eller ofullständiga uppgifter. Fördelarna av den vidgade överblick över kyrkobokföringen, som länsstyrelsernas befattning med folkbokföringen möjliggör, torde sålunda kunna på ett i stort sett tillfredsställande sätt tillvaratagas även utan att särskilda befogenheter i förhållande till prästerskapet tilldelas länsstyrelserna. I utövande av tillsynsmyndighet över kyrkobokföringen bör ingå befogenhet att föranstalta om inspektion. På den som verkställer inspektionen torde böra ställas kravet att han äger erfarenhet och skicklighet i fråga om kyrkobokföring. Även länsstyrelse torde därför i utövning av sådan tillsyn bliva nödsakad att anlita präst för verkställande av inspektion. På grund av det anförda och med beaktande jämväl av det uttalande som gjorts vid ovannämnda landskamreraremöte finner sig utskottet böra tillstyrka det i propositionen framlagda förslaget, att tillsynen över kyrkobokföringen skall tillkomma domkapitlen ensamma och av dem utövas med biträde av prästerliga kyrkobokföringsinspektörer.

Kommittén har i sitt betänkande uttalat, att till kyrkobokföringsinspektör i regel borde utses prästman i kyrkoherdes eller likvärdig ställning. Med anledning härav anser sig emellertid utskottet böra understryka att vid utseende av kyrkobokföringsinspektör jämförelsevis mindre vikt bör fästas vid ämbetsställning än vid överlägsenhet i fråga om sakkunskap. För kyrkobokföringsinspektörens auktoritet torde ämbetsställningen spela en förhållandevis underordnad roll vid sidan av sakkunskapen.

I detta sammanhang vill utskottet jämväl betona angelägenheten av att den kännedom om församlingsprästernas kompetens som kyrkobokförare, som länsstyrelserna torde förvärva genom sin befattning med folkbokföringen, icke lämnas outnyttjad då fråga är om utseende av kyrkobokföringsin-

spektör. Utskottet förordar därför att länsstyrelse beredes tillfälle att yttra sig över vederbörande domkapitels förslag till inspektörsbefattnings be-
sättande.

Beträffande vad i övrigt i propositionen föreslagits angående kyrkobok-
föringsinspektörer har utskottet ej något att erinra.

Det ekonomiska ansvaret för kyrkobokföringen.

I 30 § i förslaget till folkbokföringsförordning meddelas bestämmelser
angående församlings ansvar för kyrkobokföringskostnader.

Särskilda utskottet vid 1945 års riksdag gjorde i sitt av riksdagen godkän-
da utlåtande vissa uttalanden angående fördelningen mellan statsverket och
kommunerna av de genom reformen nytillkommande kostnaderna för kyrko-
bokföringen. Utskottet hade bl. a. intet att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag,
att kostnaderna för personakter och pärmar till församlingsliggare samt för
personakternas upprättande skulle åvila församlingarna.

I nu förevarande proposition erinras emellertid om att enligt förslaget vissa
personakter skola upprättas av riksbyrån och föreslås, att kostnaderna här-
för, vilka torde bliva obetydliga, skola åvila statsverket. Vidare föreslås, att
avtryckskorten till de i 10 § folkbokföringsförordningen omförmälda för-
samlingsregistren och avgångsregistren skola bekostas av statsverket men
att kostnaderna för förvaringsskåp till registren skola åvila församlingarna.

I 30 § i Kungl. Maj:ts förslag till folkbokföringsförordning stadgas vidare,
att till skrivbiträde skall utses person med vilken pastor skäligen kan åtnö-
jas. Departementschefen anför i anslutning härtill (s. 211), att det är av
stor vikt att lämpliga personer utses till skrivbiträden å pastorsexpedition-
erna.

I detta sammanhang torde få erinras om att kommittén i syfte att skapa
garantier för att pastor skall erhålla tillräcklig arbetshjälp föreslagit, att i
landshövdinginstruktionen skulle — i anslutning till en där förekommande
bestämmelse om att länsstyrelse tillkommer att pröva och avgöra frågor om
åliggande att på landet anskaffa och underhålla allmänna byggnader m. m.
— införas en föreskrift om att länsstyrelse jämväl skulle hava att pröva och
avgöra frågor om åliggande för församling att tillhandahålla pastor nödiga
inventarier, materiel, skrivbiträde och vad övrigt erfordras för kyrkobok-
föringen. Kommittén har vidare föreslagit att det skulle åligga kyrkobok-
föringsinspektör att genom föreställningar och framställningar hos veder-
börande myndigheter verka för att erforderliga medel till anställande av
skrivbiträde anvisades pastor.

Departementschefen anför att bestämmelser i nyss angivna hänseenden
torde, därest riksdagen icke har något att däremot erinra, få meddelas av
Kungl. Maj:t i administrativ ordning.

Utskottet.

Utskottet har ej något att erinra mot bestämmelserna i 30 § i förslaget till
folkbokföringsförordning såvitt angår församlings ansvar för kyrkobokfö-
ringskostnader. Vad i propositionen föreslagits angående bestridandet av

kostnader för av riksbyrån upprättade personakter samt för avtryckskort och skåp till församlingsregister och avgångsregister har ej heller givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet instämmer jämväl i departementschefens uttalande, att det är av stor vikt att lämpliga personer utses till skrivbiträden å pastorsexpeditionerna. För att denna synpunkt skall bliva vederbörligen iakttagen vid anställning av biträdespersonal torde det emellertid icke vara erforderligt att, såsom skett i 30 § i förslaget till folkbokföringsförordning, stadga att till skrivbiträde skall utses person med vilken pastor skäligen kan åtnöjas. På grund härav och då bestämmelsen kan befaras i vissa fall giva upphov till onödiga meningsskiljaktigheter mellan pastor och vederbörande kommunala organ föreslår utskottet att bestämmelsen utgår.

Med anledning av departementschefens uttalande angående ändring i landshövdinginstruktionen m. m. får utskottet uttala, att utskottet ej finner anledning till erinran mot att ifrågavarande bestämmelser meddelas av Kungl. Maj:t i administrativ ordning.

Det ekonomiska ansvaret för mantalsskrivningen.

Särskilda utskottet vid 1945 års riksdag hade enligt dess av riksdagen godkända utlåtande intet att erinra mot att mantalsskrivningen i magistratsstäderna tills vidare — till dess den principiella frågan om avlösning av dessa städers ansvar för mantalsskrivning och uppbörd kan upptagas till behandling — liksom hittills bekostas av städerna.

I nu föreliggande proposition hava vissa hithörande spörsmål upptagits till närmare behandling. Departementschefen anför under hänvisning till vissa av honom i propositionen till 1945 års riksdag gjorda uttalanden:

»Jag är ej heller nu beredd att till behandling upptaga frågan om avlösning av magistratsstädernas ansvar för mantalsskrivning och uppbörd; såsom jag framhöll i mitt nyssnämnda uttalande torde den nuvarande ordningen på detta område bära vidblivas till dess den berörda frågan kan slutligen lösas. Däremot torde i förevarande sammanhang bära tagas ställning till frågan om skyldighet för magistratsstäderna att gottgöra statsverket tryckningskostnader för längder m. m., vilken fråga tidigare lämnats öppen.

Denna fråga torde numera få anses äga aktualitet endast med avseende å sådana magistratsstäder, vilka skola hava egen uppbördsförvaltning, d. v. s. de större magistratsstäderna. Det torde nämligen icke skäligen bära ifrågasättas att de magistratsstäder, vilka enligt den nya uppbördsorganisationen skola ingå i fögderiförvaltningen, skulle i förevarande hänseende intaga en annan ställning än övriga fögderikommuner.

Det principiellt riktiga torde vara att de ifrågavarande magistratsstäderna betala statens självkostnadspris. Detta pris kan emellertid ej utan avsevärda svårigheter exakt beräknas. Av praktiska skäl torde därför beräkningen bära schematiseras och ersättningsskyldigheten bära begränsas till de mera direkta kostnaderna, därvid för åstadkommande av förenkling endast blankett-

och personalkostnaderna torde böra medräknas. Det torde vara lämpligt att priset bestämmes av Kungl. Maj:t på grundval av kostnadsberäkningar som uppgöras av länsstyrelserna. Närmare föreskrifter härutinnan torde böra meddelas av Kungl. Maj:t, därvid länsstyrelserna torde böra åläggas att höra vederbörande städer över de gjorda kostnadsberäkningarna.

Kostnaderna för roteförteckningar eller de motsvarande förteckningar, vilka avsetts skola, där roteombud ej finnas, tillhandahållas pastorsämbetena, ävensom kostnaderna för de lokala skattemyndigheternas avtryckskortregister torde jämväl för ifrågakarande städers vidkommande böra helt bestridas av statsmedel.

De nyss förordade ersättningsreglerna torde — såsom utformade i syfte att åvägabringa erforderlig förenkling i mellanhavandet mellan staten och kommunerna på nu förevarande område — icke böra anses prejudicerande för kostnadsfördelningen mellan staten och de städer, vilka avsetts skola hava egna tryckande register. Beträffande dessa städer torde jag här allenast få hänvisa till mitt tidigare uttalande, att vid underhandlingarna med städerna bör under hänsynstagande till alla omständigheter eftersträvas en så rättvis avvägning som möjligt.»

Utskottet.

Utskottet har ej något att erinra mot vad av departementschefen i denna del anförts.

Länsbyråerna för folkbokföringen.

Utskottet, som tillstyrker de under 56—58 §§ folkbokföringsförordningen föreslagna bestämmelserna angående länsbyråerna för folkbokföringen, vill i detta sammanhang erinra om det likaledes av utskottet godtagna stadgandet i 35 § folkbokföringsförordningen, att, där länsstyrelsen beträffande visst mantalsskrivningsdistrikt så förordnat, i mantalslängden skall särskilt för varje fastighet antecknas rörelse som å fastigheten bedrivs med angivande av rörelseidkarens namn och postadress, vare sig han är å fastigheten mantalsskriven eller icke. Departementschefen anför (s. 217), att särskilda plåtar för rörelseidkare torde böra iordningställas i den omfattning, som erfordras för att ifrågakarande anteckningar skola kunna göras maskinellt. I propositionen föreslås, att närmare bestämmelser härom skola få meddelas av Kungl. Maj:t i administrativ ordning.

Enligt 56 § folkbokföringsförordningen skall länsbyrå föra tryckande register över bl. a. fastigheterna inom länet. Departementschefen framhåller emellertid (s. 301), att med hänsyn till särskilda förhållanden tryckande register icke torde kunna upprättas över fastigheterna inom vissa mantalsskrivningsdistrikt, särskilt inom Kopparbergs län. Med anledning härav föreslås i propositionen att befogenhet att härutinnan medgiva erforderliga undantag skall tillkomma Kungl. Maj:t.

I anslutning till de föreslagna bestämmelserna rörande länsbyråerna erinrar departementschefen (s. 272) om att han i anförande till statsrådsproto-

kollet den 20 april 1945 uttalat, att kostnaderna för adresseringsmaskinerna borde bäras av statsverket. Mot detta uttalande hade särskilda utskottet vid 1945 års riksdag enligt dess av riksdagen godkända utlåtande icke haft något att erinra. Departementschefen tillägger, att detsamma självfallet borde gälla kostnaderna för länsbyråernas verksamhet överhuvud taget.

Utskottet har ej något att erinra mot att närmare bestämmelser angående upprättande av plåtar för rörelseidkare meddelas av Kungl. Maj:t i administrativ ordning.

Utskottet.

Utskottet får tillika uttala, att befogenhet att medgiva erforderliga undantag från stadgandet att hos länsbyrå skall föras tryckande register över fastigheter bör anses tillkomma Kungl. Maj:t jämlikt 58 § folkbokföringsförordningen, enligt vilken närmare föreskrifter angående länsbyråernas verksamhet skola meddelas av Konungen.

Utskottet finner ej anledning till erinran mot departementschefens uttalande i fråga om kostnaderna för länsbyråernas verksamhet såvitt angår fall, då länsstyrelsen är länsbyrå. Vad åter angår det i 56 § tredje stycket folkbokföringsförordningen avsedda fall, att tryckande register föres hos mantalsskrivningsförrättare i viss stad, får utskottet till förebyggande av missförstånd erinra om att enligt de av 1945 års riksdag fastställda grunderna för kostnadsfördelningen kostnaderna för anläggningen och dess drift skola delas mellan statsverket och vederbörande stad. Det torde icke vara avsett att föreslå ändring härutinnan.

Detaljfrågor.

1) Förslaget till folkbokföringsförordning.

I förtydligande syfte föreslår utskottet omformulering av 4 §.

Föreskriften i 16 § att anmälan om barns födelse m. m. skall göras hos pastor i barnets vistelseort kan under vissa omständigheter medföra olägenheter för den anmälningsskyldige, t. ex. om dennes vistelseort är en annan än barnets. Utskottet föreslår därför att föreskriften utgår.

Enligt 34 § andra stycket åligger det lokal skattemyndighet att i enlighet med av Konungen utfärdade föreskrifter meddela länsbyrån underrättelser om inträffande förändringar i fastighetsförhållandena. Befogenhet att ålägga skattemyndigheterna sådan underrättelseskyldighet torde få anses tillkomma Konungen jämväl på grund av vad i 55 § 1 mom. är stadgat. Med hänsyn härtill och då, enligt vad departementschefen anfört (s. 260), frågan angående sättet för aktualiseringen av fastighetsplåtarnas innehåll och personplåtarnas fastighetsbeteckningar är avsedd att underkastas ytterligare prövning, anser utskottet andra stycket i förevarande paragraf kunna med fördel utgå.

I de fall, då blanketter till huvudförteckningar skola tillhandahållas på kommunens bekostnad, torde skäl ej föreligga att Konungen meddelar före-

skrifter angående sättet för blanketternas tillhandahållande. Med hänsyn härtill föreslår utskottet att 40 § sista stycket utgår och att näst sista stycket omformuleras på sätt framgår av utskottets hemställan.

Enligt vad utskottet inhämtat kan det bl. a. i samband med folkräkning vara erforderligt att huvudförteckning avlämnas i två exemplar. Utskottet föreslår därför att i 40 § andra stycket första punkten tilläggas orden »som jämväl äger föreskriva, att huvudförteckning skall avlämnas i två exemplar».

Enligt 63 § andra stycket äger polisman, som verkställer delgivning av anmaning, att därför av den försumlige undfå gottgörelse med fem kronor för varje förrättning.

I ett par remissyttranden angående kommitténs motsvarande förslag, enligt vilket gottgörelsen dock skulle utgå med tio kronor för varje förrättning, har framhållits, att gottgörelsen hade viss karaktär av sportel och att sportel-systemet vore på avskrivning. Med hänsyn härtill har i yttrandena föreslagits, att i stället ett bötesbelopp om tio kronor borde utkrävas, vilket belopp borde tillfalla statsverket.

Departementschefen, som erinrar om att liknande bestämmelser för närvarande finnas i vissa andra författningar, anför i anslutning härtill (s. 186), att frågan om en revidering av de hittills tillämpade principerna i förevarande hänseende syntes böra upptagas till behandling först i sammanhang med en omprövning av andra liknande spörsmål.

Med hänsyn till vad departementschefen sålunda anfört anser sig utskottet böra godtaga vad i denna del i propositionen föreslagits.

2) Förslaget till förordning om ikraftträdande av folkbokföringsförordningen.

Med hänsyn till vad i 17 § 3 mom. folkbokföringsförordningen och i övrigt föreslagits angående riksbyrån för folkbokföringen anser utskottet, att jämväl kungörelsen den 16 oktober 1942 (nr 820) angående ändring av förnamn och tidsuppgifter m. m. i kyrkobok bör upphävas.

De av utskottet föreslagna ändringarna i 20 och 21 §§ i förslaget till folkbokföringsförordning föranleda ändring jämväl av 4 § i förevarande förordning.

Utskottets hemställan.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 255 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas, för sin del antaga följande såsom *utskottets förslag* betecknade

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

F ö r s l a g
till
folkbokföringsförordning.

Härigenom förordnas som följer.

1 kap. Inledande stadganden.

1 §.

Folkbokföring sker i den ordning nedan stadgas genom kyrkobokföring och mantalsskrivning samt, i anslutning till kyrkobokföringen och mantalsskrivningen, genom registrering hos länsbyråer för folkbokföringen och riksbyrån för folkbokföringen.

2 §.

Den som enligt av Konungen meddelade föreskrifter ansvarar för kyrkobokföringen i församling av svenska kyrkan benämnes i denna förordning *pastor*.

Vad i förordningen stadgas angående församling skall äga motsvarande tillämpning i fråga om kyrkobokföringsdistrikt, där Konungen förordnat att viss församling skall vara indelad i sådana distrikt.

Med *tryckande register* förstås ett hos länsbyrå för folkbokföringen fört, av tryckplåtar för adresseringsmaskiner bestående register över fastigheter och personer.

Kort med text, som avtryckts från plåt i tryckande register, benämnes *avtryckskort*.

3 §.

För envar i riket kyrkobokförd person skall finnas ett i den ordning Konungen bestämmer av länsbyrå eller riksbyrån fastställt *födelsenummer*, udda för man och jämnt för kvinna, avsett att i förening med uppgift om födelsetiden användas som identitetsbeteckning.

2 kap. Roteombud.

4 §.

I varje territoriell församling skall finnas minst ett roteombud. För varje roteombud skall finnas en ersättare. I varje territoriell församling skall finnas minst ett roteombud. För varje roteombud skall finnas en ersättare.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Där flera roteombud finnas skall församlingens område vara indelat i rotar, en för varje roteombud.

Länsstyrelsen bestämmer efter hörande av vederbörande kommun, pastor och mantalsskrivningsförrättare roteombudens antal och församlingens indelning i rotar. Beträffande stad eller köping så ock, då särskilda skäl därtill äro, beträffande annat samhälle äger länsstyrelsen förordna att roteombud tills vidare icke skola utses.

Roteombuds verksamhetsområde benämnes rote.

Länsstyrelsen bestämmer efter hörande av vederbörande kommun, pastor och mantalsskrivningsförrättare roteombudens antal och, *där flera roteombud skola finnas*, församlingens indelning i rotar. Beträffande stad eller köping så ock, då särskilda skäl därtill äro, beträffande annat samhälle äger länsstyrelsen förordna att roteombud tills vidare icke skola utses.

5 §.

1 mom. Roteombud åligger att tillhandagå pastor och mantalsskrivningsförrättaren med upplysningar i folkbokföringsärenden samt att i samråd med dessa myndigheter vaka över att allmänheten ställer sig meddelade föreskrifter angående folkbokföringen till noggrann efterrättelse.

För sådant ändamål har roteombudet *att* uppmärksamt följa förändringarna i rotens befolkning samt i fråga om fastigheternas ägare eller innehavare och de juridiska personerna inom roten, *att* genom råd och påminnelser, där så erfordras, verka för att föreskriven anmälnings- eller uppgiftsskyldighet varder vederbörligen fullgjord och, där någon i sådant hänseende visar treska eller försumlighet, göra anmälan därom hos pastor, samt *att* närvara vid förskrivning, varom i 45 § förmäles, och vid mantalsskrivningsförrättning.

Roteombud skall vidare tillhandahålla blanketter för uppgifter till mantalsskrivningen, mottaga samt med ledning av roteförteckning, varom i 3 mom. sägs, granska och ordna de uppgifter till mantalsskrivningen, vilka jämlikt 43 § 1 mom. till honom överlämnas, samt före förskrivningen till pastor överlämna uppgifterna med de rättelser och kompletteringar som kunnat av ombudet vidtagas. Bestämmelserna i detta stycke skola dock ej gälla där kommunen vidtagit särskilda anordningar för fullgörande av ifrågavarande uppgifter.

2 mom. Där så erfordras skall särskild instruktion för roteombud utfärdas på sätt i 8 § stadgas. Genom sådan instruktion må roteombud tilläggas även andra arbetsuppgifter med avseende å mantalsskrivningens förberedande än de ovan i 1 mom. omförmälda. Där med hänsyn till särskilda förhållanden så finnes nödigt må roteombud genom instruktionen åläggas jämväl att mottaga och till pastor överbringa anmälningar till kyrkobokföringen samt att bistå allmänheten med ifyllande av mantalsblanketter.

3 mom. Till ledning vid uppdragets fullgörande skall varje roteombud årligen i god tid före förskrivningen tillställas en av länsbyrån tryckt roteför-

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

teckning, upptagande fastigheterna inom roten med deras ägare och innehavare samt de fysiska och juridiska personerna inom roten.

I församling, där roteombud ej finnes, skall pastor erhålla en mot roteförteckningen svarande förteckning över församlingens befolkning.

6 §.

Roteombud och ersättare för roteombud väljas i stad av stadsfullmäktige eller där sådana ej finnas av allmän rådstuga samt på landet av kommunalstämma eller kommunalfullmäktige där sådana finnas. Valet förrättas under december månad och gäller för en tid av fyra år, räknat från och med den 1 april året efter det då valet äger rum. Pastor skall i god tid före valet avgiva förslag å personer, lämpliga att utses till roteombud. Avgår roteombud eller ersättare innan tiden för hans uppdrag är ute, skall i hans ställe annan väljas för den tid som återstår.

Roteombud eller ersättare för roteombud må av länsstyrelsen entledigas, om han finnes icke vara lämplig för uppdraget.

7 §.

Till roteombud eller ersättare för roteombud må endast den väljas som är röstberättigad i kommunen samt boende inom församlingen och som fyllt tjugufem år.

Den som utses till roteombud eller ersättare bör vara bosatt inom roten; dock må, där inom roten lämplig person ej finnes eller eljest särskilda skäl därtill föreligga, roteombud eller ersättare utses bland de inom annan rote boende, och vare roteombud eller ersättare, som flyttar från roten, ej skyldig att av sådan anledning avgå, där han ändå kan fullgöra uppdraget.

Ej må annan avsäga sig uppdrag att vara roteombud eller ersättare än den, som icke är bosatt inom roten, ämbets- eller tjänsteman som av sin befattning är hindrad att fullgöra uppdraget, den som efter de fyra sistförflutna årens tjänstgöring som roteombud eller ersättare är i tur att från befattningen avgå, den som uppnått sextio års ålder samt den som eljest uppgiver förhinder vilket av valmyndigheten godkännes.

8 §.

Instruktion för roteombud antages av valmyndigheten efter pastors och mantalsskrivningsförrättarens hörande men skall för att bliva gällande fastställas av länsstyrelsen. Enahanda ordning gäller för vidtagande av ändring i instruktionen.

Har instruktion ej fastställts enligt bestämmelserna i första stycket men finner länsstyrelsen för egen del erforderligt att instruktion utfärdas, eller finner länsstyrelsen att fastställd instruktion bör ändras, upprättar länsstyrelsen förslag därtill, hör däröver kommunen ävensom pastor och mantalsskrivningsförrättaren samt förordnar sedan i ämnet.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

9 §.

Roteombud är med avseende å rätt till arvode och ersättning för kostnader i anledning av uppdraget likställd med ledamot av drätselkammare eller kommunalnämnd, som utsetts till ordförande.

3 kap. Kyrkobokföringen.*Kyrkoböcker och register.*

10 §.

1 mom. I varje församling skola föras följande kyrkoböcker, nämligen

1. *församlingsbok* med tillhörande särskilda förteckningar över utländska undersåtar och främmande trosbekännare samt över blinda, dövstumma, sinnessjuka och sinnesslöa;

2. *församlingsliggare*;

3. *bok över obefintliga*;

4. *inflyttningsbok* med tillhörande minnesanteckningar rörande personer, beträffande vilka pastor beslutat att de icke skola kyrkobokföras i församlingen;

5. *födelse- och dopbok*;

6. *konfirmationsbok*;

7. *lysnings- och vigselbok*; samt

8. *död- och begravningsbok*.

2 mom. I varje församling skola vidare föras *församlingsregister* och *avgångsregister*, bestående av avtryckskort, samt *minnesanteckningar över förelägganden*, varom i 27 § förmäles.

Avgångsregistret skall vart tionde år eller, om med hänsyn till församlingens storlek eller befolkningens rörlighet så erfordras, oftare genom pastors försorg avskrivnas i en *avgångslängd*, varav ett av pastor bestyrkt exemplar skall för arkivering tillställas vederbörande landsarkiv. Avskrivna kort skola förstöras.

3 mom. Pastor äger därjämte föra fastighetslängd, utflyttningsbok samt de andra längder, förteckningar eller register han i övrigt finner behövlige för församlingsarbetet eller kyrkobokföringen.

Där fastighetslängd föres, anses densamma såsom en avdelning av församlingsboken. Till kyrkoböckerna räknas jämväl utflyttningsboken, där sådan föres.

11 §.

Kyrkoböckerna utom församlingsliggaren skola, där ej Konungen för viss församling medgivit undantag, vara bundna; och skola uppslagen eller sidorna vara numrerade, varjämte antalet uppslag eller sidor skall vara utsatt å titelbladet. Dock må fastighetslängd inrättas enligt lösbladssystem, ändå att församlingsboken i övrigt är bunden.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

I församlingsliggaren skola bladen kunna utbytas. Varje person skall i lig-garen upptagas å särskilt upplägg, inordnat efter ett ledkort som utvisar bo-stadsfastigheten. Till varje upplägg anslås ett blad, vartill vid behov fogas fortsättningsblad. Sådant upplägg benämnes *personakt*. Ej må för någon mer än en personakt finnas.

Personakt upprättas för nyfödd av pastor i den församling, som enligt 14 § 7 mom. är eller anses som barnets födelsehemort, samt för annan per-son av riksbyrån.

12 §.

I församlingsboken må icke någon införas med mindre personakt för ho-nom finnes i församlingsliggaren.

Ej heller må i församlingsboken ske anteckning om förhållande, som skall antecknas jämväl i personakt, med mindre anteckning därom förut är eller samtidigt varder gjord i personakten.

Rätt kyrkobokföringsort.

13 §.

1 mom. Envar skall där ej annat följer av vad i 14 § stadgas bokföras i församlingsboken (*kyrkobokföras*) i den *församling*, där han är bosatt; dock att den, som enligt vad därom särskilt är stadgat skall kyrkobokföras i icke territoriell församling, icke skall därjämte bokföras i den territoriella försam-ling inom vilken han är bosatt. Utlänningar tillhörande främmande makts härvarande beskickning eller lönade konsulat eller beskickningens eller kon-sulatets betjäning så ock deras utländska familjemedlemmar och utländska tjänare skola icke kyrkobokföras här i riket.

Vad i 13 och 14 §§ sägs om församling med avseende å dess område skall beträffande icke territoriell församling i tillämpliga delar gälla med avseende å den kommun inom vilken församlingen finnes bildad samt, där Konungen förordnat att personer bosatta inom viss närliggande kommun må kyrkobok-föras inom församlingen, jämväl sistnämnda kommun.

Envar skall, evad församlingen är territoriell eller icke territoriell, kyrko-bokföras å den *fastighet* där han är bosatt. Den som icke är bosatt å någon fastighet inom den församling, där han kyrkobokföres, skall bokföras, i fall som i 14 § 1 mom. samt 2 mom. andra punkten sägs, å den fastighet Ko-nungen bestämmer samt eljest under rubrik *å församlingen skrivna*. Beträf-fande dem som uppehålla sig utom församlingen äger pastor dock i varje särskilt fall pröva huruvida de, därest de icke kunna anses hava bestämt hemvist inom församlingen, må med anteckning om frånvaron kvarstå i för-samlingsboken, där de förut varit kyrkobokförda, eller skola överföras till avdelningen för å församlingen skrivna. Beslutas vid mantalsskrivning att person, som sålunda kvarstår, icke skall i mantalslängden uppföras under

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

viss fastighet skall personen omedelbart i församlingsboken överföras till nyssnämnda avdelning.

Den som inflyttat i församlingen och på grund därav skall, sedan personakt för honom kommit pastor tillhanda, införas i församlingsboken, anses såsom kyrkobokförd i församlingen redan från och med den dag, då anmälan om inflyttningen gjordes, eller, om pastor efter föreläggande varom i 27 § sägs fattat beslut om hans kyrkobokföring utan att flyttningsanmälan skett, från och med beslutets dag. Samtidigt anses personens kyrkobokföring i annan församling hava upphört.

Den församling, i vilken en person är kyrkobokförd, benämnes i denna förordning personens *kyrkobokföringsort*. Med en persons *kyrkobokföringsfastighet* avses den fastighet å vilken personen är kyrkobokförd. *Inflyttningsdag* benämnes den dag, från och med vilken den som flyttat anses kyrkobokförd i inflyttningsorten. Med *utflyttningsdag* förstås den dag, från och med vilken en persons kyrkobokföring i viss församling på grund av personens utflyttning eller utvandring upphört.

2 mom. En person skall, där ej annat föranledes av vad i 3—8 mom. stadgas, anses bosatt å den fastighet där han regelmässigt vistas eller, då ombyte av bostad skett, kan antagas komma att regelmässigt vistas under nattvilan eller motsvarande vila (*dygnsvila*).

3 mom. Den som av sina arbetsförhållanden föranledes att tillbringa sin dygnsvila å annan fastighet än den där hans familj är bosatt skall likväl anses bosatt å sistnämnda fastighet under förutsättning att han, därest ej tillfälligtvis hinder möter, regelbundet besöker familjen.

4 mom. Den som i och för arbete eller uppdrag av tillfällig beskaffenhet tillbringar sin dygnsvila å annan fastighet än den, där han är bosatt, må ej av sådan anledning anses bosatt å den fastighet där han under nämnda förhållanden vistas.

5 mom. Vad i 2 mom. stadgas skall icke föranleda att någon anses bosatt å fastighet, där han under vistelse vid allmän eller enskild läroanstalt för erhållande av undervisning tillbringar sin dygnsvila, så länge han kan anses hava sitt egentliga hem annorstädes, såsom hos föräldrar eller andra anhöriga eller, om han är gift, hos familjen.

6 mom. Tillbringar någon under olika dygn sin dygnsvila å särskilda fastigheter under sådana omständigheter att han enligt 2 mom. skulle vara att anse som bosatt å mer än en fastighet, skall han anses bosatt å den fastighet där han vistas under sådana förhållanden, att han med avseende å tjänst, verksamhet eller andra omständigheter bör anses därstädes hava sitt egentliga hemvist.

7 mom. Den som på grund av yrke eller tjänst icke kan regelmässigt tillbringa sin dygnsvila å någon viss fastighet skall anses bosatt å den fastighet, där han med avseende å yrket eller tjänsten eller på grund av familjens eller andra närmare anhörigas bosättning, förvaring av honom tillhörigt bohag eller andra omständigheter kan anses hava sitt egentliga hemvist.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

8 mom. Person tillhörande den nomadiserande lappbefolkningen skall, där han ej är bosatt å viss fastighet, anses bosatt å sitt huvudviste inom den lappby han tillhör; och skall där ej annat framgår av sammanhanget vad enligt denna förordning gäller om fastighet i tillämpliga delar avse huvudviste.

9 mom. Ändå att en person icke är bosatt å viss fastighet inom en församling, skall han likväl anses bosatt i församlingen där det med tillämpning å församlingens område av vad ovan sagts om fastighet, kan anses att han är bosatt inom nämnda område.

14 §.

1 mom. På ansökan av den som äger eller besitter fast egendom och under någon del av varje år vistas å egendomen eller eljest inom den församling där egendomen är belägen må Konungen förordna, att han, ändock att han jämlikt 13 § skall anses bosatt inom annan församling, skall vara kyrkobokförd i förstnämnda församling, därest med hänsyn till egendomens betydenhet och övriga föreliggande omständigheter så finnes skäligt.

2 mom. Den som är i rikets tjänst å utländsk ort anställd skall med sin familj och svenska betjäning kyrkobokföras i Storkyrkoförsamlingen i Stockholm. Utan hinder av vad sålunda stadgas må dock den, som utom Stockholm äger eller besitter fast egendom, med Konungens medgivande tillika med familj och betjäning kyrkobokföras inom den församling där den fasta egendomen är belägen.

3 mom. Ledamot av statsrådet, som för utövning av statsrådsämbetet avflyttar från församling varest han vid utnämningen var bosatt, äger utan hinder härav fortfarande vara där kyrkobokförd.

4 mom. Är någon, som blivit av Kungl. Maj:t förordnad till ledamot i kommitté eller kommission eller mottagit uppdrag att såsom sakkunnig biträda inom statsdepartement eller av riksdagen erhållit särskilt uppdrag, för uppdragets fullgörande bosatt i annan församling än den där han förut haft sitt hemvist, äger han fortfarande vara kyrkobokförd i sistnämnda församling, om han där innehar tjänst eller anställning, äger eller brukar fastighet eller idkar rörelse.

5 mom. Den som för sig, hustru eller minderårigt barn enligt 1 § lagen den 14 juni 1918 om fattigvården av fattigvårdssamhälle åtnjuter full försörjning, som ej är tillfällig, skall kyrkobokföras inom fattigvårdssamhället. Motsvarande skall gälla beträffande den som enligt 22 eller 29 § barnavårdslagen den 6 juni 1924 för barn under 16 år åtnjuter försörjning som nyss sagts.

6 mom. Intages någon å sjukvårdsinrättning eller å förbättrings-, uppfostrings-, tvångsarbets- eller straffanstalt medför detta ej förändring i avseende å hans kyrkobokföring, såvida icke under tiden sådana förhållanden

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

inträffa, att han på grund därav bort, därest han ej varit intagen å inrättningen eller anstalten, annorstädes kyrkobokföras. I fråga om kyrkobokföring av den som villkorligt eller på prov frigivits eller utskrivits från fångvårdsanstalt skall under prövotiden så anses som vore han fortfarande intagen å anstalten.

7 mom. Varje levande fött barn skall kyrkobokföras i barnets *födelsehemort*. Vad ovan stadgats om rätt kyrkobokföringsort skall beträffande barnet vinna tillämpning först sedan så skett.

Barnets födelsehemort är den församling, i vilken modern vid nedkomsten var upptagen i församlingsboken eller boken över obefintliga, eller, om hon vid nedkomsten icke var någonstädes så bokförd, den församling där nedkomsten skedde. Kan utredning ej vinnas om modern eller hennes bokföring, anses nedkomstorten såsom födelsehemort, dock att i fråga om hittebarn den församling i vilken barnet anträffats skall anses såsom födelsehemort.

8 mom. *Den som saknar känt hemvist skall, till dess han jämlikt andra stycket skall överföras till bok över obefintliga, kyrkobokföras i den församling, där han senast mantalsskrivits.*

8 mom. Från församlingsboken skola till boken över obefintliga överföras de personer, vilkas vistelseort, sedan de mantalsskrivits såsom saknande känt hemvist, ännu vid nästa mantalsskrivning är okänd. Sjöman må dock ej överföras så länge han kvarstår inskriven å sjömanshus.

Från församlingsboken skola till boken över obefintliga överföras de personer, vilkas vistelseort, sedan de mantalsskrivits såsom saknande känt hemvist, ännu vid nästa mantalsskrivning är okänd. Sjöman må dock ej överföras så länge han kvarstår inskriven å sjömanshus.

Från församlingsboken skall vidare avföras envar som avlidit eller kyrkobokförts i annan församling, så ock envar som enligt inkommet utvandringsbevis lämnat landet eller som enligt skriftlig anmälan eller vid två mantalsskrivningar i följd vunnit säker upplysning är stadigvarande bosatt å utrikes ort; dock att å utrikes ort anställd svensk missionär eller präst samt honom åtföljande hustru och barn under femton år må, med anteckning om förhållandet, kvarstå i församlingsboken så länge utvandringscertifikat ej uttagits.

Ej må i andra fall än nu sagts den som blivit bokförd i församlingsboken därifrån avföras.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Anmälningar till kyrkobokföringen m. m.

15 §.

Enskild person åliggande anmälningsskyldighet skall, där ej annat följer av vad nedan stadgas, fullgöras muntligen vid personlig inställelse för pastor av den anmälningsskyldige eller behörigt och i saken kunnigt ombud för honom. Har anmälan gjorts skriftligen, bör den dock av pastor godtagas, om den är fullständig och i övrigt tillförlitlig.

Roteombud må ej anlitas såsom ombud för den anmälningsskyldige med mindre skyldighet för roteombudet att fullgöra anmälningsuppdrag stadgats i instruktion, varom i 5 § 2 mom. förmäles.

16 §.

Barns födelse så ock, därest barnet lever och ej blivit inom svenska kyrkan döpt, förnamn för barnet skall så snart ske kan och senast inom sex veckor efter födelsen anmälas hos pastor *i barnets vistelseort*. Anmälan skall göras av barnets föräldrar eller, om dessa äro döda eller om de icke kunna vare sig själva eller genom ombud fullgöra anmälningsskyldigheten, av annan person som har vård om barnet.

Barns födelse så ock, därest barnet lever och ej blivit inom svenska kyrkan döpt, förnamn för barnet skall så snart ske kan och senast inom sex veckor efter födelsen anmälas hos pastor. Anmälan skall göras av barnets föräldrar eller, om dessa äro döda eller om de icke kunna vare sig själva eller genom ombud fullgöra anmälningsskyldigheten, av annan person som har vård om barnet.

Med barn avses varje nyfödd, som andats efter födelsen, så ock dödfödd av minst trettiofem centimeters längd.

Försummar någon att inom föreskriven tid göra anmälan som här avses och fullgöres ej heller anmälningsskyldigheten genast efter påminnelse, skall pastor i den ordning 63 § stadgar skriftligen anmana den anmälningsskyldige att inom viss tid efter delfäendet av anmaningen fullgöra sin skyldighet.

17 §.

1 mom. Förnamn som uppenbarligen kan väcka anstöt eller åtlöje må ej i födelse- och dopbok införas; dock att pastor ej må vägra att införa namn som givits i dop, förrättat eller bekräftat inom svenska kyrkan, ändock att pastor för egen del anser att namnet ej bort givas.

2 mom. Förnamn, som blivit efter vederbörlig anmälan i födelse- och dopbok infört, må ej ändras; ej heller må ytterligare förnamn tilläggas med mindre namnet givits vid dop, varom i 1 mom. förmäles.

Namn som givits i dop som ovan sägs må ej ändras; ej heller må efter dopet ytterligare förnamn tilläggas.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Befinnes att inskrivning av namn skett i strid mot vad ovan stadgas vare inskrivningen utan verkan. Anteckning härom skall göras i födelse- och dopboken jämte det namnet överstrykes.

3 mom. Utan hinder av vad i 2 mom. stadgas må riksbyrån på ansökan medgiva ändring eller tillägg av namn, om synnerliga skäl därtill äro.

18 §.

Dödsfall skall skyndsamt anmälas hos pastor av efterlevande make eller annan anhörig, som sammanbott med den döde eller eljest är tillstädes. Finnes ej sådan anmälningsskyldig som nyss sagts, skall husfolk, husvärd eller annan som är därtill närmast hos pastor anmäla dödsfallet.

19 §.

1 mom. Om dödsfallet inträffat inom stad, köping eller municipalsamhälle, där för allmänna hälso- eller sjukvården anställd läkare är stationerad, eller inom annan tätbebyggd ort, där sådan läkare är stationerad och beträffande vilken ort medicinalstyrelsen förordnat om tillämpning av förevarande stadgande, skall, därest särskilda omständigheter icke göra det omöjligt, vid anmälan av dödsfallet företes intyg angående dödsorsaken (*dödsbevis*), utfärdat av legitimerad läkare; och bör sådant bevis såvitt möjligt företes jämväl om dödsfallet inträffat å annan ort.

Kan dödsbevis ej företes, skall sannolik dödsorsak uppgivas. Har läkare under sista året före dödsfallet rådfrågats av eller för den avlidne, skall tillika lämnas uppgift om läkarens namn.

2 mom. Läkare, som vårdat avliden person under hans sista sjukdom eller som biträtt vid förlossning, varunder modern eller barnet avlidit, eller som efter dödsfallet besiktigat den avlidnes kropp, är skyldig att så snart ske kan kostnadsfritt utfärda dödsbevis.

Dödsbevis skall avfattas i maskinskrift eller tydlig handskrift. Dödsorsak skall angivas med beteckning å svenska språket, om medicinalstyrelsen sådan fastställt; dock må dödsorsak undantagsvis, där så av särskilda skäl påkallas, angivas med statistiskt nummer. Jämte beteckning, som nu sagts, må angivas latinsk benämning å dödsorsaken.

20 §.

Envar som bosätter sig å annan fastighet eller inom annan församling än den där han förut varit bosatt åligger att — utom i fall då den ändrade bosättningen enligt 14 § icke skall föranleda ändring i hans kyrkobokföring — ofördröjligen och senast inom fjorton dagar göra anmälan om flytt-

1 mom. Envar i riket kyrkobokförd person, som fyllt femton år, skall innehava ett av vederbörande länsbyrå för honom utfärdat kort med uppgifter angående hans namn, födelsetid, födelsenummer, födelsehemort och kyrkobokföringsort. Uppgifterna skola å kortet avtryckas från

(Kungl. Maj:ts förslag.)

ningen hos pastor i den församling, där han efter flyttningen är bosatt. Sådan anmälan skall ock göras om vid flyttning inom samma fastighet postadressen ändras.

Vad om flyttning stadgas skall, även om ändrad bosättning ej föreligger, äga motsvarande tillämpning, då någon på grund av vad om behörighet att kyrkobokföras i icke territoriell församling är stadgat skall kyrkobokföras i annan församling än den där han är kyrkobokförd.

För flyttande, som fyllt femton år, skall vid anmälan om flyttning till annan församling till pastor i inflyttningssorten avlämnas flyttningskort, varom i 21 § förmäles, eller, om sådant ej kan företes, flyttningsbetyg som i 22 § sägs.

Avlämnas ej flyttningskort eller flyttningsbetyg i samband med flyttningssanmälan skall pastor påminna den flyttande om hans skyldighet härutinnan samt lämna honom nödigt råd om för skyldighetens fullgörande. Varder skyldigheten ändå ej fullgjord, skall pastor i den ordning 63 § stadgar skriftligen anmana vederbörande att inom viss tid efter delfäendet av anmälan avlämna flyttningskort eller flyttningsbetyg.

(Utskottets förslag.)

personens plåt i det tryckande registret. Konungen äger förordna att kortet skall innehålla jämväl andra uppgifter angående personen.

Kort som i första stycket avses benämnas för svensk medborgare med borgarkort och för annan person främlingskort. Vad nedan i denna förordning stadgas angående medborgarkort äger tillämpning jämväl i fråga om främlingskort.

I fråga om kortets giltighet såsom bevis angående förhållanden, varom kortet innehåller uppgift, eller angående innehavarens identitet skall gälla vad Konungen därom förordnar.

2 mom. Det åligger envar att taga sådan vård om det för honom utfärdade medborgarkortet att det ej skadas eller förstöres eller eljest förkommer eller kommer till obehörig användning.

Nytt medborgarkort skall av länsbyrån utfärdas för den vars namn eller kyrkobokföringsort ändrats. Angående förfarandet i andra fall, då ändring skett i förhållande varom medborgarkort innehåller uppgift, förordnar Konungen.

Har medborgarkort förstörts eller eljest förkommit eller har sådant kort till följd av skada eller nötning blivit bristfälligt, äger den, för vilken kortet utfärdats, i den ordning Konungen föreskriver från länsbyrån utbetomma nytt medborgarkort.

3 mom. Utfärdat medborgarkort, skall av länsbyrån tillställas vederbörande i tjänstebrev.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

21 §.

1 mom. Envar i riket kyrkobokförd person, som fyllt femton år, skall innehava ett av vederbörande länsbyrå för honom utfärdat flyttningskort. Å flyttningskortet skola från personens plåt i det tryckande registret avtryckas uppgifter angående namn, födelseid, födelsennummer, födelsehemort och kyrkobokföringsort. För den som är inskriven å sjömanshus skall jämväl uppgift därom avtryckas. Å flyttningskort skall vidare, där ej Konungen annorledes bestämmer, utsättas yrke eller titel samt postadress vid tiden för utfärdandet.

Nytt flyttningskort skall av länsbyrån utfärdas för den vars namn eller kyrkobokföringsort ändrats. Då någon inskrives å sjömanshus, skall sjömanshusombudsmannen göra anteckning om inskrivningen å hans flyttningskort.

Flyttningskort gäller som prästbevis till styrkande av ålder och födelsehemort.

2 mom. Det åligger envar att taga sådan vård om det för honom utfärdade flyttningskortet att det ej skadas eller förstöres eller eljest förkommer eller kommer till obehörig användning.

Har flyttningskort förstörts eller eljest förkommit eller har sådant kort till följd av skada eller nötning blivit bristfälligt, äge den för vilken kortet utfärdats att efter anmälan hos pastor i kyrkobokföringsorten och mot avlämnande av kortet, om det finnes i behåll, från länsbyrån utbekomma nytt flyttningskort.

3 mom. Utfärdat flyttningskort skall av länsbyrån tillställas vederbörande i tjänstebrev.

Envar som bosätter sig å annan fastighet eller inom annan församling än den där han förut varit bosatt åligger att — utom i fall då den ändrade bosättningen enligt 14 § icke skall föranleda ändring i hans kyrkobokföring — ofördröjligen och senast inom fjorton dagar göra anmälan om flyttningen hos pastor i den församling, där han efter flyttningen är bosatt. Sådan anmälan skall ock göras om vid flyttning inom samma fastighet postadressen ändras.

Vad om flyttning stadgas skall, även om ändrad bosättning ej föreligger, äga motsvarande tillämpning, då någon på grund av vad om behörighet att kyrkobokföras i icke territoriell församling är stadgat skall kyrkobokföras i annan församling än den där han är kyrkobokförd.

För flyttande, som fyllt femton år, skall vid anmälan om flyttning till annan församling till pastor i inflyttningsorten avlämnas medborgarkort eller, om sådant ej kan företes, flyttningsbetyg som i 22 § sägs.

Avlämnas ej medborgarkort eller flyttningsbetyg i samband med flyttningsanmälan skall pastor påminna den flyttande om hans skyldighet härutinnan samt lämna honom nödigt rådrum för skyldighetens fullgörande. Varder skyldigheten ändå ej fullgjord, skall pastor i den ordning 63 § stadgar skriftligen anmana vederbörande att inom viss tid efter delfäendet av anmaningen avlämna sådant kort eller flyttningsbetyg.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

22 §.

Den som på grund av vad i 20 § stadgas är skyldig att avlämna flyttningsbetyg har att för erhållande av sådant betyg före utflyttningen hänvända sig till pastorsämbetet i den församling, där han är kyrkobokförd eller upptagen i bok över obefintliga, samt därvid uppgiva församling till vilken han flyttar och, såvitt möjligt, blivande bostad i församlingen.

Den som på grund av vad i 21 § stadgas är skyldig att avlämna flyttningsbetyg har att för erhållande av sådant betyg före utflyttningen hänvända sig till pastorsämbetet i den församling, där han är kyrkobokförd eller upptagen i bok över obefintliga, samt därvid uppgiva församling till vilken han flyttar och, såvitt möjligt, blivande bostad i församlingen.

Möter hinder att före utflyttningen uttaga flyttningsbetyg, må den flyttande i betalt brev med allmänna posten till nyssnämnda pastorsämbete översända skriftlig begäran om utfående av flyttningsbetyg, varvid hans bostad i inflyttningsorten skall noggrant angivas; och vare pastor i dylikt fall skyldig att så snart ske kan i tjänstebrev till honom översända sådant betyg. Begäran om utfående av flyttningsbetyg bör avfattas å blankett enligt av riksbyrån fastställt formulär. Dyliga blanketter skola tillhandahållas å pastorsexpedition samt hos polismyndigheten.

23 §.

Den som från utrikes ort inkommit i riket och blivit här bosatt skall senast inom fjorton dagar efter bosättningen göra anmälan om invandringen hos pastor i den församling, i vilken han är bosatt eller vilken han enligt vad om behörighet att kyrkobokföras i icke territoriell församling är stadgat skall tillhöra. Vid anmälan skall företes flyttningsbetyg, om sådant utfärdas å den utrikes orten, men eljest de motsvarande handlingar han kan anskaffa.

Innan personakt för invandraren upprättas skall riksbyrån verkställa utredning om invandrarens nationalitet och om den tid han kan beräknas vistas i riket. Finner riksbyrån att vistelsen bör betraktas såsom tillfällig, skall riksbyrån underrätta pastor härom för förnyad prövning av frågan huruvida invandraren bör kyrkobokföras här i riket.

24 §.

1 mom. Den, som har för avsikt att stadigvarande bosätta sig å utrikes ort, skall hos pastor i den församling, där han är kyrkobokförd eller upptagen i bok över obefintliga, uttaga *utvandringscertifikat*.

Han äger därjämte på begäran utbekomma det prästbevis han behöver för sin folkbokföring å den utrikes orten (*utvandringsbetyg*). Då utvandringsbetyg utfärdas, skall det anmärkas i utvandringscertifikatet.

Utvandringsbetyg må även utfärdas på begäran av den, som utan uttagande av utvandringscertifikat lämnat riket, om han anmäler att han är stadigvarande bosatt å utrikes ort.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Utvandringsbetyg gäller icke som prästbevis här i riket utom vid anmälan, varom i 23 § sägs.

2 mom. Utvandringscertifikat skall vid avresan från riket avlämnas till polismyndigheten i den ort, varifrån utresan sker, och av polismyndigheten återsändas till pastor, som utfärdat detsamma, med bevis om tid och ort för utresan (*utvandringsbevis*).

3 mom. Har den, som uttagit utvandringscertifikat, icke inom tre månader därefter lämnat riket, åligger det honom att ofördröjligen och senast inom åtta dagar efter denna tids utgång återställa utvandringscertifikatet ävensom utvandringsbetyg, där sådant utfärdats, till pastor som utfärdat certifikatet. Innan det skett, må annat prästbevis för honom utfärdas allenast på begäran av myndighet.

4 mom. Har icke inom tid, som i 3 mom. sägs, utvandringsbevis inkommit och utvandringscertifikat ej heller återlämnats, skall pastor söka utreda huruvida utvandring skett samt i sådant fall tid och ort för utresan. Polismyndighet är pliktig att därvid lämna pastor nödigt biträde, om han det påfordrar.

Befinnes att personen ej utvandrat, skall pastor skriftligen i den ordning 63 § stadgar anmana honom att i vederbörlig ordning och inom viss tid efter delfåendet av anmaningen återlämna certifikatet.

25 §.

1 mom. Det åligger fastighetsägare eller den i hans ställe är att, då pastor, mantalsskrivningsförrättare, roteombud eller polismyndighet i folkbokföringsärendet gör förfrågan därom, lämna upplysning huruvida viss person är å fastigheten boende.

2 mom. Fastighetsägare så ock innehavare av bostadslägenhet är skyldig att, sedan person åt vilken han upplåtit bostad inflyttat i densamma, inom fjorton dagar därefter göra anmälan därom (*bostadsanmälan*) hos pastor i församlingen, såvida icke den inflyttade själv redan anmält flyttningen.

Bostadsanmälan må ske skriftligen.

3 mom. Det åligger arbetsgivare att då arbetstagare blivit bosatt hos honom tillse att flyttningsanmälan i rätt tid avgives och att, om så ej sker, genast underrätta pastor i församlingen om flyttningen.

26 §.

Vinner pastor kännedom om att i församlingsboken eller i boken över obefintliga upptagen person vistas i annan församling under sådana förhållanden, att han bör där kyrkobokföras, skall han härom, med angivande såvitt möjligt av bostad inom församlingen, utan uppskov underrätta pastors-ämbetet därstädes för den åtgärd, som i 27 § omförmäles.

Finner pastor, att av honom sålunda gjord anmälan icke föranlett avsedd åtgärd, skall han hänskjuta ärendet till den i 29 § omförmälde kyrkobokföringsinspektören.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

27 §.

Då pastor finner anledning till antagande att en person flyttat till eller inom församlingen, skall pastor, därest flyttning ej anmälts, ofördröjligen förelägga honom att inom viss tid inställa sig för pastor och lämna de upplysningar, som erfordras för bedömande av huruvida ändring skall ske i hans kyrkobokföring, vid äventyr att han eljest varder utan sitt vidare hörande kyrkobokförd, där han vistas. Har flyttning skett allenast inom församlingen och har pastor vunnit kännedom därom vid för-skrivning eller mantalsskrivning, må dock, om för den flyttande avlämnats föreskriven mantalsuppgift varav flyttningen framgår, pastor underlåta att meddela föreläggande som nu sagts, där pastor finner erforderliga upplysningar kunna med nödig tillförlitlighet och fullständighet inhämtas av mantalsuppgiften och av de vid förrättningen närvarande; och varde i dylikt fall så ansett, som hade anmälan om flyttningen gjorts.

Föreläggande, som i första stycket sägs, skall, skriftligen avfattat, tillställas vederbörande i rekommenderat brev. Äro flera medlemmar i en familj och synas de böra på ett ställe kyrkobokföras, må gemensamt föreläggande för dem utfärdas och tillställas huvudpersonen. Den som är kyrkobokförd i annan församling skall anmanas uppvisa *flyttningskort* för sig och medföljande familjemedlemmar.

Föreläggande, som i första stycket sägs, skall, skriftligen avfattat, tillställas vederbörande i rekommenderat brev. Äro flera medlemmar i en familj och synas de böra på ett ställe kyrkobokföras, må gemensamt föreläggande för dem utfärdas och tillställas huvudpersonen. Den som är kyrkobokförd i annan församling skall anmanas uppvisa *medborgarkort* för sig och medföljande familjemedlemmar.

Särskilda bestämmelser.

28 §.

Det åligger pastorsämbetena att i den ordning Konungen föreskriver fortlöpande meddela länsbyråerna erforderliga uppgifter ur kyrkoböckerna till ledning för de tryckande registrens förande.

29 §.

Domkapitlen skola vid utövande av det dem åliggande inseendet över kyrkobokföringen biträdas av *kyrkobokföringsinspektörer*.

I varje stift skall finnas en kyrkobokföringsinspektör. Finner Konungen erforderligt, att inom visst stift flera inspektörer utses, äger Konungen besluta härom. I dylikt fall förordnar Konungen jämväl om indelning av stiftet i inspektionsområden, ett för varje inspektör.

Kyrkobokföringsinspektör förordnas av Konungen. Förordnande meddelas för en tid av fem år. Till kyrkobokföringsinspektör skall förordnas präst i

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

stiftet, vilken gjort sig känd för nit och kunnighet i fråga om kyrkobokföring.

Förslag till inspektörsbefattnings besättande och, där så erfordras, till stiftets indelning i inspektionsområden upprättas av *vederbörande domkapitel*.

Förslag till inspektörsbefattnings besättande och, där så erfordras, till stiftets indelning i inspektionsområden upprättas av *domkapitlet*. *Vederbörande länsstyrelse skall beredas tillfälle att yttra sig över domkapitlets förslag till inspektörsbefattnings besättande.*

Närmare bestämmelser angående kyrkobokföringsinspektörernas åligganden meddelas av Konungen.

Kyrkobokföringsinspektör äger att av statsmedel undfå gottgörelse för uppdragets utförande enligt grunder som Konungen fastställer.

30 §.

Det åligger församling att tillhandahålla pastor nödiga inventarier, materiel och vad övrigt erfordras för kyrkobokföringen ävensom tjänstetelefon samt, därest förhållandena så påkalla, skrivbiträde. *Till skrivbiträde skall utses person med vilken pastor skäligen kan åtnöjas.*

Det åligger församling att tillhandahålla pastor nödiga inventarier, materiel och vad övrigt erfordras för kyrkobokföringen ävensom tjänstetelefon samt, därest förhållandena så påkalla, skrivbiträde.

31 §.

1 mom. Närmare bestämmelser angående kyrkobokföringen meddelas av Konungen.

2 mom. Beträffande kyrkobokföringen i Stockholm, Göteborg och Malmö skall, utöver eller i stället för vad i denna förordning är stadgat, gälla vad Konungen därom förordnar.

4 kap. Mantalsskrivningen.*Mantalsskrivningsförrättare m. m.*

32 §.

Mantalsskrivning skall årligen förrättas särskilt för varje kommun eller, där viss kommun tillhör flera fögderier, för varje sådan del av kommunen. För varje sådant *mantalsskrivningsdistrikt* skall vid mantalsskrivningen upprättas mantalsslängd, gällande för det nästkommande kalenderåret.

Har Konungen förordnat om ändring i den kommunala indelningen, skall mantalsskrivning för det mantalsår, under vilket den nya indelningen träder i kraft, ske efter den nya indelningen.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

I denna förordning förstås med *förrättningsår* det kalenderår, under vilket mantalsskrivningsförrättning äger rum, och med *mantalsår* det kalenderår, för vilket den upprättade mantalslängden gäller.

33 §.

Mantalsskrivning förrättas av den lokala skattemyndigheten.

Prövas den lokala skattemyndigheten i visst fögderi på grund av fögderiets utsträckning eller folkmängd icke kunna inom vederbörlig tid medhinna mantalsskrivningen inom fögderiets samtliga distrikt, äger länsstyrelsen förordna landsfiskal eller annan lämplig person att verkställa själva mantalsskrivningsförrättningen i ett eller flera distrikt. Bestämmelser om sådan särskild mantalsskrivningsförrättares rätt till ersättning för uppdragets utförande meddelas av Konungen.

34 §.

Hos lokal skattemyndighet skola i den ordning Konungen föreskriver föras fortlöpande register bestående av avtryckskort över fastigheterna, befolkningen och de juridiska personerna inom fögderiet eller staden.

Det åligger den lokala skattemyndigheten att i enlighet med de närmare föreskrifter Konungen utfärdar meddela länsbyrån erforderliga underrättelser om inträffande förändringar med avseende å fastigheterna och deras beteckningar samt deras ägare och innehavare.

Mantalsskrivningens omfattning, rätt mantalsskrivningsort m. m.

35 §.

1 mom. Vid mantalsskrivning skola i mantalslängder uppföras:

1. alla fysiska personer vilka den 1 november förrättningsåret skola vara kyrkobokförda i riket;

2. alla vid nämnda tidpunkt bestående inländska juridiska personer samt därjämte de, som upptagits i den för förrättningsåret gällande mantalslängden men upphört efter den 1 november året före förrättningsåret, ävensom sådana utländska juridiska personer, vilka enligt senaste taxeringslängd voro skattskyldiga här i riket, därvid under juridiska personer inbegripas ägare av för gemensamt behov avsatta så kallade besparingsskogar, häradsallmänningar och andra likartade samfälligheter, som förvaltas självständigt för delägarnas gemensamma räkning; dock att svenska staten samt landsting, kommuner och andra menigheter i riket icke mantalsskrivas utom där de skola upptagas i taxeringslängd för beskattning; samt

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

3. alla vid ingången av mantalsåret bestående fastigheter jämte dit hörande torp eller andra lägenheter samt byggnader å ofri grund ävensom lappbyar, med angivande vid varje fastighet eller byggnad av dess ägare och innehavare samt den förändring i avseende å ägande-, åbo- eller nyttjanderätt, som må hava inträffat sedan nästföregående mantalsskrivning.

Där länsstyrelsen beträffande visst mantalsskrivningsdistrikt så förordnat skall i mantalslängden jämväl antecknas, särskilt för varje fastighet, rörelse som å fastigheten bedrivs med angivande av rörelseidkarens namn och postadress, vare sig han är å fastigheten mantalsskriven eller icke.

2 mom. Lika med ägare av fastighet skall vid mantalsskrivningen anses

1) den, som innehar fastighet med fideikommissrätt eller eljest utan vederlag besitter fastighet på grund av testamentariskt förordnande;

2) den, som innehar fastighet med åborätt, med tomträtt eller med vattenfallsrätt, innehavare av så kallad ofri tomt i stad samt den, som eljest innehar fastighet med ständig eller ärftlig besittningsrätt;

3) innehavare av skogsområde, som blivit av staten upplåtet till bergshanteringens understöd, till kanalbolag eller till stad eller annan menighet; samt

4) innehavare av publikt boställe, prästgård eller på lön anslagen jord.

Såsom innehavare av publikt boställe, prästgård eller på lön anslagen jord skall anses den tjänstinnehavare eller annan, som författningsenligt äger nyttja fastigheten eller tillgodonjuta dess avkastning. Beträffande i ecklesiastik boställsordning avsett löneboställe är vederbörande pastorat att anse som innehavare.

36 §.

1 mom. Fysisk person skall mantalsskrivas i det distrikt, inom vilket han den 1 november förrättningsåret rätteligen skall vara kyrkobokförd.

Oskift dödsbo efter person, som vid dödsfallet var bosatt här i riket, skall mantalsskrivas i det distrikt, inom vilket den avlidne vid dödsfallet var kyrkobokförd.

Bolag eller annan sammanslutning, som har sitt säte i utlandet men som jämlikt 64 § 2 mom. kommunalskattelagen skall betraktas såsom svensk ekonomisk förening, skall mantalsskrivas i det distrikt, inom vilket den verkliga ledningen av företaget den 1 november förrättningsåret utövades.

Annan juridisk person än oskift dödsbo och bolag eller annan sammanslutning, som nyss sagts, skall mantalsskrivas i det distrikt, där vederbörande styrelse eller förvaltning den 1 november förrättningsåret hade sitt säte eller där syssloman eller ombud vid nämnda tid var bosatt.

2 mom. Fysisk person mantalsskrives å den fastighet, å vilken personen den 1 november förrättningsåret rätteligen skall vara kyrkobokförd. Fysiska personer, vilka utan att sakna känt hemvist skola vara kyrkobokförda under rubrik å församlingen skrivna, mantalsskrivas under rubrik å *kommunen skrivna*. Under rubrik *utan känt hemvist* mantalsskrivas de personer vilka

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

befunnits sakna sådant hemvist eller, såvitt angår den nomadiserande lappbefolkningen, huvudviste.

Juridisk person mantalsskrives å fastighet, där den juridiska personen med hänsyn till i 1 mom. omförmälda eller andra omständigheter anses hava sitt säte, eller, om dylik fastighet ej finnes, under rubrik å *kommunen skrivna*.

37 §.

1 mom. Av de i mantalslängden för förrättningsåret upptagna fysiska personerna må, utom den som avlidit och den som jämlikt 14 § 8 mom. skall överföras till bok över obefintliga eller avföras ur församlingsboken såsom bosatt å utrikes ort, icke vid mantalsskrivningen utelämnas annan än den som vid förrättningen eller därefter innan den 25 januari mantalsåret hos mantalsskrivningsförrättaren styrkes vara för mantalsåret upptagen i mantalslängd för annat distrikt. Den, som under tiden mellan den 1 november året före förrättningsåret och den 1 november sistnämnda år avflyttat till annat distrikt och blivit där kyrkobokförd, upptages dock endast såvitt mantalsskrivningsförrättaren i inflyttningssorten *anmäler, att vederbörande icke blivit anorstädes i mantalslängd upptagen. I sådan anmälan skola angivas skälen för i ärendet meddelat beslut.*

1 mom. Av de i mantalslängden för förrättningsåret upptagna fysiska personerna må, utom den som avlidit och den som jämlikt 14 § 8 mom. skall överföras till bok över obefintliga eller avföras ur församlingsboken såsom bosatt å utrikes ort, icke vid mantalsskrivningen utelämnas annan än den som vid förrättningen eller därefter innan den 25 januari mantalsåret hos mantalsskrivningsförrättaren styrkes vara för mantalsåret upptagen i mantalslängd för annat distrikt. Den, som under tiden mellan den 1 november året före förrättningsåret och den 1 november sistnämnda år avflyttat till annat distrikt och blivit där kyrkobokförd, upptages dock endast såvitt mantalsskrivningsförrättaren i inflyttningssorten *gör framställning därom och förebringar utredning, utvisande att vederbörande icke är bosatt å inflyttningssorten och att upplysning om hans vistelseort icke kunnat vinnas.*

2 mom. Av de i mantalslängden för förrättningsåret upptagna juridiska personerna må, utom den som enligt 35 § 1 mom. 2. ej vidare skall mantalsskrivas, ej vid mantalsskrivningen utelämnas annan än den, som vid förrättningen eller därefter innan den 25 januari mantalsåret hos mantalsskrivningsförrättaren styrkes vara för mantalsåret upptagen i mantalslängd för annat distrikt.

3 mom. Den som genom utslag av länsstyrelse eller kammarrätten, vilket före ingången av mantalsåret kommit mantalsskrivningsförrättaren tillhanda, förklaras hava bort upptagas i mantalslängden för förrättningsåret skall vid upprättande av den nya mantalslängden anses hava varit upptagen i längden för förrättningsåret.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Uppgiftsskyldighet.

38 §.

1 mom. Envar fysisk person, som ej enligt vad nedan sägs skall av annan i mantalsuppgift upplagas, samt envar juridisk person skall årligen lämna skriftlig uppgift till mantalsskrivningen i det distrikt, varest vederbörande skall mantalsskrivas. Den, som har familj, skall i sin mantalsuppgift upptaga jämväl hos honom bosatta familjemedlemmar med undantag av sådan, som äger eller brukar fastighet eller äger eller är redare i fartyg eller som i rörelse eller hushåll eller för fastighets skötsel regelbundet eller tillfälligt sysselsätter arbetare.

Det åligger hushållsföreståndare att tillse, att uppgifter avlämnas för samtliga till hushållet hörande eller eljest hos honom inneboende personer, samt att såvitt möjligt föranstalta om rättelse eller fullständigande av uppenbart oriktig eller ofullständig uppgift.

2 mom. Fysisk eller juridisk person, som äger, besitter eller brukar fast egendom eller idkar rörelse inom annat distrikt än det, varest vederbörande skall mantalsskrivas, åligger att jämväl till mantalsskrivningen i förstnämnda distrikt avlämna uppgift enligt fastställt formulär angående egendomen eller rörelsen med därtill hörande personal.

3 mom. Mantalsuppgift skall lämnas enligt av riksbyrån fastställt formulär.

Angående vad mantalsuppgift skall innehålla förordnar Konungen.

Mantalsuppgift må lämnas i slutet konvolut, försett med anteckning om namn å den eller de personer uppgiften avser.

4 mom. Blanketter till mantalsuppgifter skola i den ordning Konungen föreskriver på statsverkets bekostnad tillhandahållas de uppgiftsskyldiga.

39 §.

1 mom. Genom vederbörande militära chefers föranstaltande skall årligen lämnas uppgift beträffande för- och efternamn samt födelsetid och födelse-nummer å arméns, flottans och flygvapnets i garnisons- eller stationsort förlagda, fast anställda manskap samt de vid kronans varv och verkstäder anställda arbetarna; och böra för de sistnämnda jämväl uppgivas yrke eller anställning.

Den för vilken uppgift sålunda lämnas vare ej därigenom befriad från honom eljest åvilande skyldighet att lämna mantalsuppgift i den utom kaseren eller stationsområde belägna fastighet där han bor.

2 mom. Styresman för fångvårds- eller tvångsarbetsanstalt skall för varje år, räknat från den 1 november, angående envar i anstalten intagen och vid årets utgång kvarvarande person, med undantag för häktad, till pastor i personens kyrkobokföringsort meddela uppgift å för- och efternamn, födelse-tid, födelsenummer, dagen för straff- eller arbetstidens början och slut samt hans senast antecknade bostad inom församlingen.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

40 §.

I stad och köping samt eljest i ort, beträffande vilken länsstyrelsen så förordnar, åligger det fastighetsägare eller den i hans ställe är att enligt fastställt formulär uppgöra och tillsammans med de jämlikt 43 § 1 mom. å fastigheten insamlade mantalsuppgifterna överlämna en huvudförteckning, upptagande dels de personer, till vilka han inom fastigheten upplåtit lägenhet, dels ock icke upplåtna lägenheter inom fastigheten. Å huvudförteckningen skall tecknas en skriftlig försäkran att ej andra personer än de å förteckningen och mantalsuppgifterna upptagna äro med hans vetskap boende inom fastigheten.

Närmare föreskrifter om vilka uppgifter till mantalsskrivning, som skola lämnas å huvudförteckning, meddelas av Konungen. I enlighet med vad sålunda föreskrives skall riksbyrån fastställa formulär till huvudförteckning.

Närmare föreskrifter om vilka uppgifter till mantalsskrivning som skola lämnas å huvudförteckning meddelas av Konungen, som jämväl äger föreskriva att huvudförteckning skall avlämnas i två exemplar. I enlighet med vad sålunda föreskrives skall riksbyrån fastställa formulär till huvudförteckning.

Där för lokala ändamål så erfordras äger vederbörande kommun besluta, att å huvudförteckning skola lämnas jämväl andra uppgifter än som i föregående stycke avses. I dylikt fall fastställer kommunen särskilt formulär till huvudförteckning att tillämpas inom kommunen; formuläret skall vara så inrättat att, såvitt angår mantalsskrivningen, samma uppgifter inhämtas som enligt det av riksbyrån fastställda formuläret.

Blanketter till huvudförteckningar skola tillhandahållas de uppgiftspliktiga på statsverkets bekostnad; dock att blanketter enligt formulär som fastställts av kommun skola tillhandahållas på kommunens bekostnad.

Angående sättet för blanketternas anskaffande och tillhandahållande förordnar Konungen.

Blanketter till huvudförteckningar skola i den ordning Konungen föreskriver tillhandahållas de uppgiftspliktiga på statsverkets bekostnad; dock att blanketter enligt formulär som fastställts av kommun skola tillhandahållas genom kommunens försorg och på kommunens bekostnad.

41 §.

Det åligger vederbörande fastighetsägare eller den i hans ställe är att, såvitt honom vederligen ändring ägt rum i förhållande varom uppgift lämnats enligt 38 eller 40 §, för upplysningars meddelande närvara vid förskrivning eller till pastor ingiva uppgift, utvisande de förändringar som ägt rum.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

42 §.

Varje efter senaste mantalsskrivning ingången avhandling angående ägande-, åbo- eller arrenderätt till fast egendom bör av fastighetens innehavare vid mantalsskrivningen uppvisas.

43 §.

1 mom. Det åligger vederbörande fastighetsägare eller den i hans ställe är att insamla i 38 § 1 mom. omförmälda uppgifter för fysiska och juridiska personer inom fastigheten ävensom i 38 § 2 mom. omförmälda uppgifter angående fastigheten och därå bedriven rörelse.

Uppgifterna skola till fastighetsägaren eller hans ställföreträdare avlämnas, i stad eller köping den femte helgfria dagen i oktober samt på landet den femte helgfria dagen i november. Länsstyrelsen äger förordna, att vad nyss sagts angående stad och köping skall äga tillämpning jämväl med avseende å visst samhälle på landet, som länsstyrelsen finner böra i förevarande hänseende med stad jämställas. Där så erfordras äger länsstyrelsen beträffande visst mantalsskrivningsdistrikt bestämna senare dag för uppgifternas avlämnande än ovan är stadgat.

Det åligger fastighetsägaren eller hans ställföreträdare att tillse, att uppgifter avlämnas av samtliga uppgiftsskyldiga inom fastigheten samt att så vitt möjligt föranstalta om rättelse eller fullständigande av uppenbart oriktig eller ofullständig uppgift; har uppgift avlämnats i slutet konvolut skall dock denna skyldighet avse endast anteckningarna å konvolutet.

Uppgifterna skola inom två dagar efter det de insamlats överlämnas till vederbörande roteombud eller, om roteombud ej finnes, till pastor eller ock till särskilt insamlingsställe, där sådant finnes anordnat.

Uppgiftsskyldig, som ej skall mantalsskrivas å viss fastighet, har att själv inom den i andra stycket stadgade tid till vederbörande roteombud, pastor eller insamlingsställe avlämna mantalsuppgift, varom i 38 § 1 mom. förmäles.

2 mom. De i 39 § omförmälda uppgifterna skola till vederbörande pastor insändas före den 8 november varje år och, efter det pastor tagit del därav, av denne avlämnas till mantalsskrivningsförrättaren.

44 §.

Har uppgift eller handling, varom i 38, 40 eller 42 § förmäles, ej inom föreskriven tid avlämnats eller är avlämnad uppgift ofullständig bör den försumlige, om han finnes inom orten, av mantalsskrivningsförrättaren i den ordning 63 § stadgar skriftligen anmanas att inom viss tid efter delfåendet av anmaningen vederbörligen fullgöra sin skyldighet. Finnes den försumlige ej inom orten, må för skyldighetens utkrävande anlitas biträde av länsstyrelsen, som äger förelägga den försumlige lämpligt vite.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Mantalskrivningsförfarandet.

45 §.

Det åligger pastor att årligen vid en särskild förrättning (*för-skrivning*) undersöka huruvida kyrkobokföringen överensstämmer med verkliga förhållandena.

Tid och plats för för-skrivningen skola i den ordning Konungen föreskriver offentligen kungöras. Tiden skall bestämmas så att de i 38 § omförmälda mantalsuppgifterna vid förrättningen äro tillgängliga för pastor.

Angående skyldighet för roteombud att närvara vid för-skrivning stadgas i 5 § 1 mom.

Roteombud skall till förrättningen medföra roteförteckningen.

46 §.

Till ledning för mantalskrivningen skall länsbyrån inom tid och på sätt Konungen förordnar för varje mantalskrivningsdistrikt i två exemplar tillhandahålla vederbörande mantalskrivningsförrättare stomme till mantalslängd, upprättad medelst fullständiga avtryck av det tryckande registret.

Det tryckande registret skall, innan stommar till mantalslängd tryckas, av länsbyrån bringas i överensstämmelse med förhållandena, sådana de enligt inkomna underrättelser om förändringar då finnas.

47 §.

Mantalskrivning skall årligen förrättas mellan den 15 oktober och den 20 december. Förrättningen skall äga rum inom vederbörande mantalskrivningsdistrikt; dock att på landsbygden förrättningen må kunna efter länsstyrelsens bestämmande hållas å ställe beläget utom distriktet.

Tid och ställe för mantalskrivningens förrättande inom varje distrikt bestämmes och kungöres av länsstyrelsen. Förrättning på landsbygden må ej utsättas till tidigare dag än den 15 november.

48 §.

Vid mantalskrivningsförrättning skola, i den utsträckning som för förrättningens behöriga verkställande erfordras, tillstädesvara pastor eller, om han har förfall, annan inom församlingen tjänstgörande präst eller, därest sådan icke finnes, annan lämplig person som av pastor därtill förordnas. Vidare skall närvara, på landet vederbörande fjärdingsman eller polisman och i stad, om det av förrättningsmannen påfordras, polisman.

Angående skyldighet för roteombud att närvara vid mantalskrivningsförrättning stadgas i 5 § 1 mom.

Envar, vilkens rätt är av mantalskrivningen beroende, äger att för bevakande därav närvara vid förrättningen.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

49 §.

1 mom. Pastor eller hans ställföreträdare skall vid förrättningen tillhandahålla församlingsliggaren, i vilken alla sedan sista mantalsskrivningen timade förändringar skola, såvitt på pastor ankommit, hava blivit fullständigt införda, ävensom boken över obefintliga och de av pastor jämlikt 10 § 1 mom. 4. och 2 mom. förda minnesanteckningarna samt därur meddela erforderliga upplysningar. Han skall ock meddela vad han har sig bekant rörande inflyttning till församlingen av personer, för vilka personakter ännu icke kommit honom tillhanda, eller om andra mantalsskrivningen angående förhållanden, varom behöriga uppgifter icke inkommit.

2 mom. Roteombud skall till förrättningen medföra roteförteckningen och däri göra anteckning om de beslut, som angå roten.

50 §.

Vid mantalsskrivningen skall förrättningsmannen granska mantalsuppgifterna och övriga för mantalsskrivningen överlämnade eller företedda handlingar samt med ledning därav och av de upplysningar, som kunna av de närvarande meddelas, samt, såvitt angår fysiska personer, av församlingsliggaren, boken över obefintliga och pastors minnesanteckningar undersöka, vilka personer som böra i distriktet mantalsskrivas, överföras till bok över obefintliga eller avföras från nämnda bok eller församlingsboken. I samband därmed skall förrättningsmannen efterfråga de i boken över obefintliga kvarstående personer, vilkas vistelseort kan tänkas hava blivit känd, samt utreda vilka förändringar som må hava inträffat i avseende å fastigheterna inom distriktet och deras beteckningar eller i avseende å ägande-, åbo- eller nyttjanderätt till fastighet.

Det åligger därjämte *dels* förrättningsmannen att fullständiga och rätta den för distriktet upprättade stommen till mantalslängd, därvid såvitt möjligt tillses att för envar hans yrke eller näringsfång noggrant angives, att anteckna de personer, vilka böra överföras till boken över obefintliga, samt att i den mån så erfordras utfärda förelägganden på sätt i 27 § om pastor är stadgat, *dels ock* pastor eller hans ställföreträdare att efter förrättningsmannens anvisningar antingen omedelbart i församlingsliggaren införa de ändrade fastighetsbeteckningar, varom upplysning vunnits, och med avseende å nämnda liggare eller boken över obefintliga vidtaga de övriga åtgärder, vartill anledning förekommit, eller ock, i den mån så ej kan ske, göra anteckning därom för senare verkställighet; dock att med överföring till bok över obefintliga skall anstå till efter emottagandet av den i 54 § 2 mom. omförmälda förteckningen.

51 §.

Vid mantalsskrivning skall föras protokoll, upptagande

1) namnen på de personer, som till följd av sin tjänstbefattning eller i egenskap av roteombud närvarit vid mantalsskrivningen;

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

2) förrättningsmannens beslut i de vid mantalsskrivningen förekommande ärendena av tvistig beskaffenhet och skälen därför;

3) underrättelse om vad för vinnande av ändring i förrättningsmannens beslut och mantalsskrivningsåtgärderna är att iakttaga; samt, där anmaning jämlikt 44 § utfärdats,

4) namn och hemvist för den, som erhållit dylik anmaning.

52 §.

Mantalsskrivningsförrättarna åligger att i anledning av förhållanden, som vid mantalsskrivningen eller eljest komma till deras kännedom, meddela varandra erforderliga underrättelser till förebyggande av att någon varder från mantalsskrivning obehörigen utesluten eller på mer än ett ställe samtidigt mantalsskriven. Besked i anledning av inkommen framställning från annan mantalsskrivningsförrättare skall meddelas skyndsamt och senast den 20 januari mantalsåret. Mantalsskrivningsförrättare äger att för utredning i sådant ärende påkalla biträde av polismyndigheten i orten, vilken har att skyndsamt verkställa erforderlig utredning.

Finner mantalsskrivningsförrättare på grund av underrättelse som i första stycket sägs eller eljest anledning till antagande, som i 27 § sägs, och har föreläggande, som där avses, icke redan meddelats av pastor, skall mantalsskrivningsförrättaren utfärda sådant föreläggande och därom ofördröjligen underrätta pastor.

53 §.

1 mom. Efter mantalsskrivningsförrättningen skall ett exemplar av stommen till mantalslängd av mantalsskrivningsförrättaren insändas till länsbyrån.

2 mom. De beslut rörande mantalsskrivningen, som i anledning av den i 52 § omförmälda skriftväxlingen meddelas efter mantalsskrivningsförrättningen, skola av mantalsskrivningsförrättaren antecknas i det andra exemplaret av stommen till mantalslängd.

Besked i anledning av avlätna framställningar enligt 52 § skola efter hand som de inkomma insändas till länsbyrån med åtecknad underrättelse om mantalsskrivningsförrättarens beslut i ärendet. Har denne efter mantalsskrivningsförrättningen eljest meddelat beslut rörande mantalsskrivningen skall särskild underrättelse därom meddelas länsbyrån.

Sedan samtliga frågor rörande mantalsskrivningen i distriktet blivit avgjorda och senast den 25 januari under mantalsåret skall mantalsskrivningsförrättaren till länsbyrån insända jämväl det andra exemplaret av stommen till mantalslängd.

3 mom. Närmare bestämmelser om fullgörandet av här stadgad underrättelseskyldighet meddelas av Konungen.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

54 §.

1 mom. Sedan det tryckande registret med ledning av de i 28 och 53 §§ omförmälda underrättelserna blivit därtill berett, skall länsbyrån trycka och senast den 15 februari under mantalsåret, med återställande av inkomna stommar, till vederbörande mantalsskrivningsförrättare översända mantalslängd i erforderligt antal exemplar för ettvarit honom underlydande distrikt.

Senast den 1 mars mantalsåret skall mantalslängden, efter jämförelse med stommen och sedan i såväl längden som stommen införts de rättelser och tillägg, som av granskningen föranledas, av mantalsskrivningsförrättaren underskrivas. Mantalslängden anses därefter justerad. Ett exemplar av stommen skall återställas till länsbyrån, som har att med ledning därav bringa det tryckande registret i överensstämmelse med den justerade mantalslängden.

2 mom. Inom februari månads utgång skall mantalsskrivningsförrättaren till vederbörande pastor överlämna förteckning över dem, vilka skola överföras till bok över obefintliga.

Särskilda bestämmelser.

55 §.

1 mom. Närmare bestämmelser angående mantalsskrivningen meddelas av Konungen.

2 mom. Beträffande mantalsskrivningen i Stockholm, Göteborg och Malmö skall, utöver eller i stället för vad i denna förordning är stadgat, gälla vad Konungen därom förordnar.

5 kap. Länsbyråerna för folkbokföringen.

56 §.

Länsbyrå för folkbokföringen är länsstyrelsen.

Länsbyrån skall föra tryckande register över fastigheterna, befolkningen och de juridiska personerna inom länet.

Där med hänsyn till förhållandena i viss stad synnerliga skäl därtill äro, må Konungen med stadens medgivande förordna att det tryckande registret, såvitt angår staden, skall föras hos den lokala skattemyndigheten.

Vad i denna förordning stadgas om länsbyrå skall i sistnämnda fall, såvitt angår staden, tillämpas å den lokala skattemyndigheten.

57 §.

Hos varje länsbyrå skola föras *förteckning över födelsenummer*, som av länsbyrån fastställas, alfabetiska *adressregister*, bestående av avtryckskort, över fysiska och juridiska personer, samt ett *nummerregister* över fysiska personer, bestående av avtryckskort vilka ordnats efter personernas födelsenummer.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

58 §.

Närmare föreskrifter angående länsbyråernas verksamhet meddelas av Konungen eller, efter Konungens bestämmande, av riksbyrån.

6 kap. Riksbyrån för folkbokföringen.

59 §.

Statistiska centralbyrån skall i egenskap av riksbyrå för folkbokföringen utöva den centrala ledningen av och tillsynen över folkbokföringen i riket.

60 §.

Hos riksbyrån skola föras *förteckning över födelsenummer, dödböcker, register över obefintliga och emigrantregister*, bestående av de till riksbyrån insända personakterna för döda eller dödförklarade, obefintliga och utvandrare, *dublettaktregister*, upptagande i särskilda avdelningar dels personakter, vilka på grund av skada eller nötning ersatts med nya, dels ock kopior av personakter, som upprättats av riksbyrån, samt *sökregister*, bestående av avtryckskort, ordnade efter födelsenummer, över den i riket kyrkobokförda befolkningen.

61 §.

Närmare föreskrifter angående riksbyråns åligganden meddelas av Konungen.

7 kap. Ansvarsbestämmelser m. m.

62 §.

1 mom. Försummelse att göra anmälan, varom i 20 eller 23 § stadgas, straffes med böter högst trehundra kronor.

1 mom. Försummelse att göra anmälan, varom i 21 eller 23 § stadgas, straffes med böter högst trehundra kronor.

Till enahanda straff dömes den som uraktlåter att göra bostadsanmälan, varom i 25 § 2 mom. sägs. Straff må dock icke ådömas i andra fall än där den försumlige haft vetskap om eller skäligen anledning till antagande att den flyttande icke själv gjort anmälan.

2 mom. Försummelse att lämna sådan mantalsuppgift för juridisk person, varom i 38 § 1 mom. förmäles, eller sådan uppgift för fysisk eller juridisk person som i 38 § 2 mom. sägs, så ock underlåtenhet att iakttaga vad i 41 § stadgas straffes med böter högst trehundra kronor.

3 mom. Straff för försummelse varom i 1 och 2 mom. sägs må ej ådömas den som innan åtal skett frivilligt eller efter föreläggande, varom i 27 § förmäles, fullgör vad honom åligger.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

63 §.

Anmaning, varom i 16 §, 20 §, 24 § 4 mom. eller 44 § förmåles, bör, där omständigheterna ej till annat föranleda, tillställas vederbörande i rekommenderat brev. Då så anses påkallat, må polismyndighet anlitas för delgivningen. Infordrad handling må avlämnas till den, som verkställer delgivningen. Hörsammas icke anmaningen, må för skyldighetens utkrävande anlitas biträde av länsstyrelsen, som äger förelägga den försumlige lämpligt vite.

Anmaning, varom i 16 §, 21 §, 24 § 4 mom. eller 44 § förmåles, bör, där omständigheterna ej till annat föranleda, tillställas vederbörande i rekommenderat brev. Då så anses påkallat, må polismyndighet anlitas för delgivningen. Infordrad handling må avlämnas till den, som verkställer delgivningen. Hörsammas icke anmaningen, må för skyldighetens utkrävande anlitas biträde av länsstyrelsen, som äger förelägga den försumlige lämpligt vite.

Polisman, som verkställer delgivning av anmaning, äger att därför av den försumlige undfå gottgörelse med fem kronor för varje förrättning.

Rörande indrivning av gottgörelse som här avses är särskilt stadgat.

64 §.

1 mom. Förseelse, som i 62 § omförmåles, åtalas av allmän åklagare. Åtal anhängiggöres vid polisdomstol, där sådan finnes, men eljest vid allmän domstol.

2 mom. I de fall, där länsstyrelse jämlikt denna förordning äger förelägga vite, äge länsstyrelsen ock förordna om uttagande av vite, vartill någon gjort sig förfallen.

3 mom. Böter och viten, som ådömas enligt denna förordning, tillfalla kronan.

8 kap. Klagan och underställning m. m.

65 §.

Uti pastors beslut eller åtgärd i ärende rörande tillämpning av vad om rätt kyrkobokföringsort eller kyrkobokföringsfastighet är stadgat, så ock i fråga om vidtagen eller underlåten mantalsskrivningsåtgärd må envar, vars rätt därav beröres, ävensom vederbörande kommun och fattigvårdssamhälle söka ändring hos länsstyrelsen i det län, till vilket den församling hör, vars pastor meddelat det överklagade beslutet, eller inom vilket det mantalsskrivningsdistrikt är beläget, för vilket den överklagade mantalsskrivningsförrättningen ägt rum. Ändring sökes genom besvär, vilka skola hava till länsstyrelsen inkommit, där de avse pastors beslut, sist å trettionde dagen efter det klaganden erhållit kännedom om beslutet samt eljest före den 15 maj under mantalsåret; klagande dock obetaget att jämväl efter förstnämnda tid i besvär rörande mantalsskrivning yrka ändring i pastors beslut, som nyss sagts,

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

där det äger samband med mantalsskrivningsfrågan. Yrkas i besvärerna såväl undanröjande av vidtagen åtgärd som vidtagande av annan åtgärd och äro olika länsstyrelser behöriga i fråga om vartdera yrkandet, må besvärerna ingivas eller insändas till vilken som helst av dem.

Beslut om meddelande av anmaning eller föreläggande jämlikt denna förordning må ej särskilt överklagas.

Uti de i andra frågor om kyrkobokföring av pastor meddelade beslut eller vidtagna åtgärder må envar, vars rätt därav beröres, söka ändring genom besvär hos domkapitlet i stiftet eller, om mer än en pastor handlagt ärendet, i det stift, till vilket den församling hör, vars pastor först handlagt ärendet.

66 §.

1 mom. 1. Äro pastorsämbeten av olika mening rörande tillämpningen av denna förordning, skola de inhämta vederbörande kyrkobokföringsinspektörs råd i ärendet. Stanna de likväl i skilda uppfattningar, skall ärendet av den pastor som först handlagt det underställas, där fråga är om rätt kyrkobokföringsort, länsstyrelsen i länet samt eljest domkapitlet i stiftet; och skall med vidtagande av ifrågasatt kyrkobokföringsåtgärd i ärendet anstå till dess lagakraftäggande beslut föreligger.

2. Uppstå vid skriftväxling, varom förmäles i 52 §, mellan mantalsskrivningsförrättare skiljaktiga meningar om någon persons rätta mantalsskrivningsort, skall frågan därom underställas länsstyrelsen i det län, där den ifrågasatta nya mantalsskrivningsorten är belägen; och skall personen kvarstå i det distrikts mantalslängd, där han senast varit uppförd, till dess lagakraftäggande beslut föreligger.

2 mom. Då underställning sker, skall vid handlingarna fogas den utredning, vartill omständigheterna föranleda.

3 mom. I underställningsmål skall vad i 65 § stadgas ej äga tillämpning. I sådant mål skall den, om vars kyrkobokföring eller mantalsskrivning är fråga, ävensom, om målet är anhängigt hos länsstyrelse, vederbörande kommun och fattigvårdssamhälle genom länsstyrelsens eller domkapitlets försorg beredas tillfälle att inom viss av myndigheten föreskriven tid dit inkomma med de påminnelser parten aktar nödigt.

Hos länsstyrelse eller domkapitel skola underställningsmål enligt denna förordning föredragas framför besvärsmål enligt samma förordning. De skola, sedan de blivit därtill beredda, skyndsamt avgöras.

67 §.

I mål, som jämlikt 65 eller 66 § dragits under länsstyrelsens prövning, äger länsstyrelsen förordna om vidtagande av åtgärd beträffande kyrkobokföring eller mantalsskrivning inom länet, ändock att yrkande därom ej framställts.

Finner länsstyrelsen i sådant mål anledning till antagande, att någon, som i målet avses, rätteligen bort kyrkobokföras eller mantalsskrivas inom an-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

nat län eller att därstädes skedd kyrkobokföring eller mantalsskrivning bort underlätas, skall yttrande om så erfordras inhämtas från länsstyrelsen i det andra länet. Finner förstnämnda länsstyrelse jämväl därefter, att åtgärd som nyss sagts bort vidtagas eller underlätas, skall länsstyrelsen meddela beslut, varigenom länsstyrelsen för sin del avgör målet och hänvisar det till länsstyrelsen i det andra länet för fortsatt prövning. I sådant beslut må ej ändring sökas förr än den länsstyrelse, som sist handlagt målet, däri meddelat slutligt beslut. Överklagas en länsstyrelses beslut skall jämväl beslut, som meddelats av den andra länsstyrelsen, anses vara på fortsatt prövning beroende.

68 §.

1 mom. Talan mot länsstyrelses beslut i mål, som jämlikt 65, 66 eller 67 § dragits under dess prövning, må hos kammarrätten fullföljas genom besvär, vilka skola hava till länsstyrelsen eller kammarrätten inkommit sist å trettionde dagen efter det beslutet eller, i fall som avses i 67 § andra stycket, slutligt beslut i målet delgivits klaganden. Föres i besvären talan mot mer än en länsstyrelses beslut i mål, som handlagts jämlikt 67 § andra stycket, må besvären ingivas eller insändas till vilken som helst av länsstyrelserna.

Talan som hos länsstyrelse förts av kommun eller fattigvårdssamhälle må hos kammarrätten fullföljas av den andra av dessa menigheter.

Kammarrätten skall till vederbörande länsstyrelse överlämna besvär, som omedelbart till kammarrätten inkommit.

Sedan besvär till länsstyrelse inkommit, har denna att däröver infordra vederbörandes förklaring ävensom, om besvären avse jämväl annan länsstyrelses beslut, dennas utlåtande. Länsstyrelsen skall därefter skyndsamt till kammarrätten insända samtliga till målet hörande handlingar jämte eget yttrande.

2 mom. Hava länsstyrelser vid prövning, som avses i 67 § andra stycket, stannat i beslut, som strida mot varandra, skall målet i dess helhet underställas kammarrättens prövning av den länsstyrelse som sist handlagt målet.

I underställningsmål skall vad i 1 mom. stadgas ej äga tillämpning. Handlingarna i målet skola av länsstyrelsen ofördröjligen översändas till kammarrätten. Vill part yttra sig i målet hos kammarrätten, må det ske genom påminnelser, vilka skola vara till kammarrätten inkomna inom trettio dagar efter det underställningsbeslutet delgivits parten. Försittes denna tid, må det ej föranleda uppehåll med målets avgörande.

3 mom. I länsstyrelses beslut, som i denna paragraf avses, skall tillkännagivas huruvida klagan däröver må föras samt, där så må ske, vad vid besvärs anförande är att iakttaga men eljest vad enligt 2 mom. gäller om påminnelser.

69 §.

Den som icke åtnöjes med länsstyrelses beslut, varigenom honom blivit vid vite förelagt att något jämlikt denna förordning fullgöra eller varigenom

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

han blivit fälld till utgivande av vite, äger föra talan däremot genom besvär hos kammarrätten i den ordning, varom i 68 § 1 mom. stadgas.

70 §.

1 mom. I mål, som jämlikt 68 § dragits under kammarrättens prövning, äger kammarrätten förordna om vidtagande av åtgärd beträffande kyrkobokföring eller mantalsskrivning, ändock att yrkande därom ej framställts.

2 mom. Över kammarrättens beslut i kyrkobokförings- och mantalsskrivningsfrågor eller angående utdömmande av vite enligt denna förordning må klagan ej föras.

71 §.

1 mom. I mål angående var en person bör vara för visst år mantalsskriven må fråga rörande personens rätta kyrkobokföringsort vid den för mantalsskrivningen avgörande tiden komma under bedömande utan hinder därav att lagakraftgående beslut därom föreligger.

2 mom. Utan hinder av vad ovan stadgats om viss besvärstid må, där någon mantalsskrivits å mer än en ort, frågan om å vilken ort han rätteligen bort mantalsskrivas upptagas till prövning, när fråga om inverkan härav i annat ärende föreligger till bedömande.

72 §.

Angående ersättning till den, som enligt beslut av länsstyrelse eller kammarrätten inkallats till vittnesförhör i mål, som avses i denna förordning, skall gälla vad angående ersättning av allmänna medel till vittnen i brottmål finnes stadgat; dock skall ersättningen städse stanna å statsverket.

Den som är missnöjd med länsstyrelses beslut i fråga som här avses äger däröver föra särskild talan i den i 68 § 1 mom. stadgade ordningen.

73 §.

Den som är missnöjd med domkapitels beslut i fråga, varom i 65 och 66 §§ förmåles, må anföra besvär däröver hos Kungl. Maj:t i ecklesiastikdepartementet i den för fullföljd av talan mot domkapitels beslut i allmänhet gällande ordningen.

74 §.

Det åligger länsstyrelserna, domkapitlen och kammarrätten att skyndsamligen låta sina beslut i de i 65, 66, 67 och 68 §§ avsedda mål, på sätt i 33 kap. nya rättegångsbalken stadgas om delgivning genom rättens försorg, tillställas envar person, vars rätt därav beröres, ävensom vederbörande kommun och fattigvårdssamhälle. Bevis om delgivningen bör vid anfordran tillhandahållas vederbörande.

Länsstyrelses eller domkapitels beslut i här avsedda mål må ej till vederbörande pastor eller mantalsskrivningsförrättare översändas för verkställighet förrän beslutet vunnit laga kraft.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

F ö r s l a g

till

förordning om ikraftträdande av folkbokföringsförordningen.

Häri genom förordnas som följer.

1 §.

Folkbokföringsförordningen skall, i den mån ej nedan annorlunda stadgas, lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1947.

Genom folkbokföringsförordningen upphävas

förordningen den 6 augusti 1894 (nr 61) angående mantalsskrivning;

förordningen den 3 december 1915 (nr 476) angående kyrkoböckers förande, dock att förordningen alltjämt skall äga tillämpning såvitt angår församling av främmande trosbekännare med rätt till egen kyrkobokföring;

förordningen den 11 februari 1887 (nr 10) angående anmälningar om födda barn, dock att förordningen alltjämt skall äga tillämpning såvitt angår barn tillhörande församling som nyss sagts;

kungörelsen den 13 maj 1904 (nr 28) angående avförande ur militär kyrkoförsamlings kyrkoböcker av person, vilken, såsom dömd till urbota bestraffning, blivit från krigsmakten skild;

förordningen den 8 december 1916 (nr 553) angående utfärdande av flyttningsbetyg från militär församling till annan församling inom riket;

kungörelsen den 6 december 1935 (nr 589) angående särskild tilläggsförteckning till mantalsskrivningarna;

*kungörelsen den 16 oktober 1942
(nr 820) angående ändring av förnamn och tidsuppgifter m. m. i kyrkobok;*

ävensom vad under punkt e) i kungörelsen den 16 december 1910 (nr 139) om ändring av de i kungörelsen den 4 november 1859 (nr 64) angående meddelande av uppgifter till rikets officiella statistik givna föreskrifter rörande statistik över dödsorsakerna stadgas angående skyldighet för läkare att meddela dödsbevis;

så ock vad i övrigt finnes i lag eller särskild författning stridande mot folkbokföringsförordningens bestämmelser.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till föreskrift, som ersatts genom bestämmelse i folkbokföringsförordningen, skall denna bestämmelse i stället tillämpas.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

2 §.

Roteombud utses enligt folkbokföringsförordningen första gången i december 1946.

Beslut som avses i 4 § andra stycket folkbokföringsförordningen skola vara av länsstyrelserna meddelade före den 1 december 1946.

3 §.

Före utgången av år 1949 skall personakt, varom i 11 § folkbokföringsförordningen förmäles, i den ordning Kungl. Maj:t föreskriver upprättas för envar som den 1 januari 1947 är upptagen i församlingsbok.

Intill dess personakter upprättats för alla i församlingen kyrkobokförda personer skall vad i 49 och 50 §§ stadgas om församlingsliggare i stället avse församlingsboken; och skall till denna bok, om den är upprättad i annan ordning än efter personernas bostad, föras fastighetslängd varom förmäles i § 5 mom. 2 förordningen angående kyrkoböckers förande. Pastor i icke territoriell församling är dock ej skyldig att föra fastighetslängd.

Bestämmelserna i 12 § folkbokföringsförordningen skola under tiden till den 1 januari 1950 äga tillämpning endast i den mån personakter finnas.

Hos riksbyrån skall enligt Kungl. Maj:ts bestämmande upprättas ett kortregister över personer som den 1 januari 1947 äro upptagna i bok över obefintliga.

4 §.

Flyttningskort, varom i 21 § folkbokföringsförordningen förmäles, skall före den 1 juli 1947 i den ordning Kungl. Maj:t föreskriver tillställas envar som jämlikt nämnda paragraf skall innehava sådant kort.

Kort, varom i 20 § folkbokföringsförordningen förmäles, skall före den 1 juli 1947 i den ordning Kungl. Maj:t föreskriver tillställas envar som jämlikt nämnda paragraf skall innehava sådant kort.

5 §.

Kyrkobokföringsinspektörer förordnas enligt folkbokföringsförordningen första gången för tiden från och med den 1 september 1946 till och med den 30 juni 1951.

6 §.

Med avseende å mantalsskrivningen för kalenderåret 1947 skola följande särskilda bestämmelser lända till efterrättelse.

1) Vid mantalsskrivningen skola förhållandena upptecknas sådana de äro den 1 november 1946. Vad i § 3 mantalsskrivningsförordningen stadgas skall förty tillämpas med avseende å denna tidpunkt, dock att bestämmelsen i mom. 1 sista stycket nämnda paragraf icke skall gälla. De i samma förordning § 5 mom. 2 och 3 omförmälda uppgifterna skola avse tiden till och

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

med nämnda dag. Vad i § 8 mom. 3 mantalsskrivningsförordningen sägs om utelämnande av den som under årets lopp avflyttat till annat distrikt skall avse den som under år 1946 före den 1 november sålunda avflyttat.

2) Mantalsskrivningen förrättas av den lokala skattemyndigheten. Angående förordnande av särskild mantalsskrivningsförrättare gäller vad därom stadgas i § 1 mom. 2 mantalsskrivningsförordningen.

3) Förslag som avses i § 2 mom. 1 mantalsskrivningsförordningen skola av de lokala skattemyndigheterna avgivas före den 15 augusti 1946, och däri omförmäld kungörelse skall, under iakttagande av vad i nämnda författningsrum därom i övrigt stadgas, före den 15 september 1946 i stadgad ordning kungöras i kyrkan. Vad i 47 § folkbokföringsförordningen stadgas om tid för mantalsskrivningens förrättande skall lända till efterrättelse.

4) Skyldighet att avlämna särskild mantalsuppgift skall åligga jämväl den, som enligt § 4 mom. 1 punkt 1:o) mantalsskrivningsförordningen upptages i annans mantalsuppgift, såframt han ej tillhör dennes familj. Den som äger eller brukar fastighet eller äger eller är redare i fartyg eller som i rörelse eller hushåll eller för fastighets skötsel regelbundet eller tillfälligt sysselsätter arbetare skall lämna särskild mantalsuppgift ändå att han jämlikt nyssnämnda stadgande upptages i annans mantalsuppgift såsom medlem av dennes familj.

Envar som i rörelse, hushåll eller för fastighets skötsel sysselsätter mindre än fem arbetare under hela året skall i sin mantalsuppgift lämna erforderliga uppgifter för försäkring enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete.

Vad i § 4 mom. 5 mantalsskrivningsförordningen stadgas skall icke gälla. Skriftlig mantalsuppgift skall av envar uppgiftspliktig avgivas enligt formulär som fastställs av Kungl. Maj:t. Mantalsuppgift må lämnas i slutet konvolut, försett med anteckning om namn å den eller de personer uppgiften avser. Blanketter till mantalsuppgifter skola i den ordning Kungl. Maj:t föreskriver på statsverkets bekostnad tillhandahållas de uppgiftspliktiga.

5) Det åligger vederbörande fastighetsägare eller den i hans ställe är att insamla de i § 4 mantalsskrivningsförordningen omförmälda uppgifterna såvitt angår fastigheten samt därå boende personer och därå bedriven rörelse.

Uppgifterna skola till fastighetsägaren eller hans ställföreträdare avlämnas i stad eller köping den 5 oktober och på landet den 5 november. Länsstyrelsen äger förordna, att vad nyss sagts angående stad och köping skall äga tillämpning jämväl med avseende å visst samhälle på landet, som länsstyrelsen finner böra i förevarande hänseende med stad jämställas. Där så erfordras äger länsstyrelsen beträffande visst mantalsskrivningsdistrikt bestämma senare dag för uppgifternas avlämnande än ovan är stadgat.

Det åligger fastighetsägaren eller hans ställföreträdare att tillse, att uppgifter avlämnas av samtliga uppgiftsskyldiga inom fastigheten samt att såvitt möjligt föranstalta om rättelse eller fullständigande av uppenbart oriktig eller ofullständig uppgift; har uppgift avlämnats i slutet konvolut skall dock denna skyldighet avse endast anteckningarna å konvolutet.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

Uppgifterna skola inom två dagar efter det de insamlats överlämnas till pastor eller ock till särskilt insamlingsställe, där sådant finnes anordnat.

Uppgiftsskyldig, som ej skall mantalsskrivas å viss fastighet, har att själv till vederbörande pastor eller insamlingsställe avlämna mantalsuppgift.

6) Pastor eller hans ombud skall å särskild längd på sätt i § 8 mom. 5 mantalsskrivningsförordningen sägs, dock utan däri stadgat undantag, upptaga de personer, vilka blivit mantalsskrivna vid förrättningen men icke avlämnat flyttningsbetyg.

Genast efter förrättningen skall pastor, i den mån så ej redan skett, i den ordning § 35 kyrkobokföringsförordningen stadgar anmana de å längden upptagna personerna att vederbörligen fullgöra sin skyldighet i nyssberörda hänseende.

Den 10 januari 1947 skall pastor till vederbörande mantalsskrivningsförrättare överlämna längden, försedd med anteckning om dem för vilka flyttningsbetyg avlämnats.

Finnes därvid att någon å längden upptagen person icke fullgjort sin skyldighet i berörda hänseende skall mantalsskrivningsförrättaren beträffande honom förfara på sätt i 52 § andra stycket folkbokföringsförordningen sägs.

7) I stället för bestämmelserna i § 6, § 8 mom. 1—2 och 6—7 samt §§ 9—12 mantalsskrivningsförordningen skall vad i 46 §, 50—54 §§ samt 8 kap. folkbokföringsförordningen stadgas i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

7 §.

Vad i 5 och 6 kap. folkbokföringsförordningen stadgas skall äga tillämpning från och med den 1 september 1946; dock att förteckningar över födelenummer och de i 60 § folkbokföringsförordningen omförmälda register med undantag av sökregistret skola föras från och med den 1 januari 1947.

8 §.

Vad i 74 § folkbokföringsförordningen stadgas angående sättet för delgivning av vissa beslut skall lända till efterrättelse från och med den dag nya rättegångsbalken träder i kraft. Samma dag skall Kungl. Maj:ts brev till kammarkollegium den 5 januari 1808 rörande delgivning med menighet av resolutioner och utslag uti ekonomi- och politimål upphöra att gälla såvitt angår i 74 § folkbokföringsförordningen omförmälda beslut.

9 §.

Närmare föreskrifter för tillämpningen av denna förordning meddelas av Kungl. Maj:t som jämväl, där så prövas oundgängligen nödvändigt, äger medgiva undantag från vad i förordningen finnes stadgat.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)***F ö r s l a g**

till

lag angående upphävande av 45 § andra stycket lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården.

Härigenom förordnas, att 45 § andra stycket lagen den 14 juni 1918 om fattigvården skall upphöra att gälla med utgången av år 1946, dock att vad i nämnda stycke är stadgat alltjämt skall äga tillämpning i fråga om mantalsskrivning för tid före den 1 januari 1947.

B) att de likalydande motionerna I: 346 av herr Gustavson m. fl. och II: 526 av herr Vigelsbo m. fl. i den mån de ej kunna anses besvarade genom vad av utskottet ovan anförts icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 14 juni 1946.

På andra särskilda utskottets vägnar:

ALBERT FORSLUND.

Närvarande: Herrar Forslund, Wahlund, Källman, Robert Berg, Krügel, Englund, Lodenius, Björkman, Söderdahl, Bondesson, Lindgren, Löthner, Karlsson i Granebo, Nordström i Torsby, Rylander, Hoppe, Larsson i Karlstad, Bladh, Gustafsson i Lekåsa, Allard, Persson i Norrby, Johansson i Kalmar, fru Svedberg samt herr Lundqvist.*

* Ej närvarande vid justeringen.

R e s e r v a t i o n

av herr *Rylander*, som med instämmande av herrar *Englund*, *Krügel*, *Allard*, *Hoppe* och fru *Svedberg*,

dels ansett, att utskottets yttrande angående tillsyn över kyrkobokföringen (s. 14—18) bort erhålla följande lydelse:

»I samband — — — av sakkunskapen.

I detta sammanhang vill utskottet jämväl betona angelägenheten av att den kannedom om församlingsprästernas kompetens som kyrkobokförare, som länsstyrelserna torde förvärva genom sin befattning med folkbokföringen, icke lämnas outnyttjad då fråga är om utseende av kyrkobokföringsinspektör. Utskottet förordar därför, att domkapitels förslag till inspektörsbefattnings besättande upprättas efter samråd med vederbörande länsstyrelse.

Beträffande — — — att erinra.»

dels ock i enlighet härmed yrkat, att 29 § i förslaget till folkbokföringsförordning måtte erhålla följande lydelse:

29 §.

Domkapitlen skola — — — (lika med utskottets förslag) — — — av kyrkobokföringsinspektörer.

I varje — — — (lika med utskottets förslag) — — — varje inspektör.

Kyrkobokföringsinspektör förordnas — — — (lika med utskottets förslag) — — — om kyrkobokföring.

Förslag till inspektörsbefattnings besättande och, där så erfordras, till stiftets indelning i inspektionsområden upprättas av vederbörande domkapitel. *Förslag till inspektörsbefattnings besättande skall upprättas efter samråd med vederbörande länsstyrelse.*

Närmare bestämmelser — — — (lika med utskottets förslag) — — — av Konungen.

Kyrkobokföringsinspektör äger — — — (lika med utskottets förslag) — — — Konungen fastställer.